

# **ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС "ДОСПАТ"**



Разработил: Екип ЮЦДП – Смолян

Актуален към 01.09.2019 г.

## СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	4
ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ .....	7
ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ .....	7
ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ .....	12
ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ.....	25
ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ.....	25
ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ .....	26
ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ. ....	27
<b>ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ. ....</b>	<b>29</b>
ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ. ....	45
ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА .....	45
ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ.....	47
ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ .....	47
ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ .....	50
ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ .....	51
ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ). ....	52
ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ. ....	55

## **ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС "ДОСПАТ"**

Проучването се извършва във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП ДГС Доспат и в изпълнение на принцип 9 от Национален стандарт за горска сертификация на България FSC-STD-BGR-01-2016 V-1, „ВИСОКИ КОНСЕРВАЦИОННИ СТОЙНОСТИ“. Инвентаризацията и проучванията се извършат съгласно указанията на Националното ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България, актуализирана версия, октомври 2016 г.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности.

При разработката на настоящия документ, екипът се е ръководил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Посочени са указания за стопанисване и мониторинг, които са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина на управление на проучваната територия.

***При промени в ГСП (горскостопанския план) на ДГС да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за адекватно стопанисване на горските екосистеми в района и за изпълнение изискванията на стандартите за горска сертификация.***

### ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТП ДГС "ДОСПАТ"

Общата площ териториите управлявани от ТП ДГС „Доспат“ е (държавен горски фонд) е 18 283 ha.

ТП ДГС „Доспат“ е получило името си от гр. Доспат -административен център на общината. В град Доспат е седалището на стопанството. В териториално-административно отношение ТП ДГС „Доспат“ е поделение на „Южноцентрално държавно предприятие,, гр. Смолян. Територията му заема западната част на Смолянска област. На северозапад граничи с ДГС „Селище“, на север с ДЛС „Широка поляна“, на изток с ДГС „Борино“, на юг опира до държавната граница с Република Гърция и на запад с ДЛС „Дикчан“.

ДГС „Доспат“ обхваща горите на територията на община Доспат, в която са землищата на град Доспат и селата: Барутин, Бръщен, Змеица, Каська, Любча, Чавдар, Црънча.

Държавното горско стопанство ”Доспат” се намира в южния крайграничен район на Западни Родопи и обхваща част от водосбора на р. Доспат (язовир Доспат) и водосбора на Сърнена река (Караджа дере) вливаща се в р. Доспат. Територията на стопанството има форма на неправилен четириъгълник с размери в посока север-юг 25 km и в посока изток-запад -16 km.

Релефът на ТП ДГС „Доспат“ е типичен планински и притежава характерните геоморфоложки особености на Западните Родопи - голяма надморска височина, високи билни равнища и дълбоко вкопани долини. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от гъсто развитата хидрографска мрежа. От главното Родопско хидроложко било, което дели басейна на р. Марица от басейна р. Места, на (югоизток и юг се спуска между р. Доспат и Караджа дере, Велишко - Виденишкият рид, стигащ до вливането на Караджа дере в р. Доспат. От главното Родопско хидроложко било се отделя също и Дъбрашкият рид, който затваря от югозапад Доспатската долина. Този рид е със заоблено и широко било. Велишко-виденишкият и Дъбрашкият ридове са по-ниски от главното Родопско било с около 300-400 m. Това създава условия за свободни проникване от юг в района на стопанството на топли въздушни течения, формирани над Средиземно море и едновременно с това спира проникването на юг на студените северни течения. Това благоприятства за смекчаване на климата в по-високите и разположени на север части на района. Друг основен рид е Раковското - Малинов връх - Пукнат камък - Чуката, по който върви границата с Република Гърция.

От тези три главни рида се отделят множество второстепенни била, по-важни от които са: Ковашки връх - Тутунецза, което служи за граница с ДГС „Широка поляна“; Ханско било - Изгорелия кантон - Подшилена Бърчина - вр. Даха; Осински ливади - Занчевото - Къщовица; Виденица - Дивата нива, по което минава част от границата с ДГС „Борино“; Мрахара -Варницата - Чукура; Гроба - Гуговица - Забърдото - Ръкавица; Точилата - Високите скали и др. Билата на повечето от тези странични ридове са разлати и заоблени, с малки наклони. Страничните склонове са къси и стръмни.

Общо взето разположените на запад, юг и югоизток от р. Доспат склонове са по-къси и по-стръмни, а на изток и североизток от нея са с по-заоблени била и полегати до стръмни склонове.

Разликите в надморските височини са твърде големи - най-високата точка е 1653 m (вр. Даха), а най-ниската е 560 m, където р. Доспат пресича границата с Гърция. Превишението между най-ниската и най-високата точка на стопанството е 1093 m, което създава условия за по-голямо растително разнообразие.

Климатичните условия са решаващ фактор за горскорастителното райониране и за формирането на различните типове месторастения.

Районът на ТП ДГС „Доспат” попада в Европейско-континенталната климатична област, Преходно-континентална климатична подобласт и Южнобългарска климатична подобласт. Поради разнообразието на терена между двете климатични области няма точно установена и постоянна граница. Съобразно годишният сезон и местните физикогеографски условия преобладава континенталното или средиземноморското влияние.

За охарактеризиране на климата по климатични райони и лесорастителни подпояси са използвани данните от посочения по-горе труд и от „Климатичния справочник за България” -издания 1979, 1982 и 1983 год.,а за метеорологичните станции- Доспат 1267 m н.в. и Беглика -1552 m н.в.

Според справочника „Горскорастително райониране на България - МГГП" (Б. Захариев, В. Дойнов, К. Петрунов и Ст. Масъров от 1979 г.) територията на ТП ДГС „Доспат” е разположена в Тракийската горскорастителна област, подобласт Западни Родопи.

Средната температура през януари е от  $-5,7^{\circ}\text{C}$  до  $2,8^{\circ}\text{C}$ , а най-високата е през м. юли и е в границите от  $12,7^{\circ}\text{C}$  до  $15,6^{\circ}\text{C}$ . Средната годишна температура варира в границите от  $3,7^{\circ}\text{C}$  до  $6,8^{\circ}\text{C}$ . Средната годишна абсолютна минимална температура е  $-35,7^{\circ}\text{C}$ , а средната годишна абсолютна максимална за преобладаващата част от стопанството е  $34,6^{\circ}\text{C}$ . Особено значение има периодът, през който средната температура на въздуха се задържа над  $10^{\circ}\text{C}$ , тъй като това е периодът на активна вегетация на дървесната растителност. За подпоясът на нископланинските гори от горун, бук и ела (II-1) той е 139 дни или 5 месеца, а за подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (II-2) е 83 -139 дни или 4 месеца. За ниските части на подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч средната дата на последния пролетен мраз е 5.V. (16.IV-09.VI), а на първия есенен мраз е 17.IX (31.VII-20.X) или продължителността на дните без мразове е 134 (метеорологична станция Доспат).

За Преходно-континенталната климатична подобласт, сезонното разпределение на валежите е с пролетно-летен максимум и зимно-есенен минимум, характерни за тази подобласт, с годишна сума от  $700 \text{ l/m}^2$ . за ниските и  $960 \text{ l/m}^2$ . за високите части на стопанството. Максималните суми на валежите са през май - юни, а минималните – август - септември.

Частта от стопанството, попадаща в Южнобългарската климатична подобласт е със зимно-есенен максимум и лятно-пролетен минимум на валежите, характерни за средиземноморския климат. За ниските части на стопанството годишната сума на валежите е от  $620-700 \text{ l/m}^2$ ., а за високите -  $780-1100 \text{ l/m}^2$ . Месеците с максимална валежна сума са ноември - декември, а с минимална - август. Най-голям брой засушавания за района на ТП ДГС „Доспат” с продължителност над 10 дни, които са и най-опасни за развитието на младите култури се явяват през есента - броят им за 10-годишния период е 18 дни. За другите сезони броят на засушаванията е както следва: зима -пролет -11 дни и лято -15 дни (по данни от Климатичния атлас).

Също по данни от Климатичния атлас, средната дата на първата снежна покривка е 20.XI., за ниските (югозападни) части и 01.XI-. за високите северни части, а на последната дата - 1.IV- за ниските югозападни части и 20.IV- за високите северни части.

Средната височина на снежната покривка през м. януари е от 20 до 40 cm, а средният годишен брой на дните със снежна покривка е от 80 до 120.

Климата в района на ТП ДГС „Доспат” се формира при наличие на средиземноморско влияние, нахлуващо по долината на р. Доспат. Макар и слабо изразено, то дава благоприятно отражение върху развитието на наличната дървесна растителност. Посочените данни и описаните особености на отделните климатични елементи - разпределението на валежите по сезони и месеци, засушаванията, мразовете, снежната покривка, продължителността на вегетационния период и др., трябва да се имат в предвид при провеждането на горскостопанските мероприятия, а именно: при залесяването - за начина на почвоподготовка, избора на дървесни видове и сезон на залесяване, при

отгледните сечи - за времето и повтаряемостта, за регулиране и поддържане на подходящ състав на насажденията привъзобновителните сечи - за избора на вида и начина на възобновителната сеч, с оглед направление хода и осигуряване желаното възобновяване, при провеждане на противопожарните мероприятия и др.

Почвите са представени от типа кафява горска почва и подтиповете -светла, преходна и тъмна. Преобладаващо разпространение в района на стопанството имат кафявите горски преходни почви 86,8 % от общата дървопроизводителна площ на стопанството. По отношение на дълбочината на почвите, преобладават средно дълбоките почви (31-60 cm) 86,9 % от общата дървопроизводителна площ на държавното горско стопанство.

За охарактеризирането на почвеното богатство по подтипове почви са използвани данните за процентното съдържание на хумус, азотен и фосфорен окис и механичен състав.

Територията на ТП ДГС „Доспат” попада в Тракийската горскорастителна област - подобласт Западни Родопи. Съобразно надморската височина (600-1650 m.) е в Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни Т-II (700-2000 m. н.в.).

Стопанството попада в два подпояса-подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (Т-II-1) с надморска височина 700-1200 m н.в. и подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (Т-II-2) с надморска височина 1200-1700 m н.в. Представители на дървесната флора в района на ТП ДГС „Доспат” са: бял бор, смърч, ела, бук, бреза, черен бор, елша, офика, трепетлика, зимен дъб, кестен, келяв габър. Тези дървесни видове формират чисти и смесени, а понякога и двуетажни насаждения с висока производителност.

В резултат на лесокултурната дейност от страна на стопанството са създадени и се развиват успешно култури от бял бор, смърч, бяла мура, бук и др. ( фиг.№ 1).

В състава на растителните формации участват и следните храстови, полухрастови и тревни видове: шипка, глог, леска, хвойна, малина, къпина, червен бъз, горска ягода, коприва, здравец, жълт и червен кантарион, риган, мащерка, черна и червена боровинка, мечо грозде, костова тлъстига, светлика, дзука, лютиче, пластица, поветица, вейник и други тревни видове от сем. Житни.

**Общата площ на Държавно горско стопанство „Доспат”- гр.Доспат е 21341,2 ha. Залесената площ на стопанството е 20241,0 ha, което е 94.8 % от общата площ. Незалесената дървопроизводителна площ е 259,6 ha или 1.2 % от общата площ.**

Общата дървопроизводителна площ на стопанството е 20500,6 ha, което е 96 % от общата му площ. Недървопроизводителната горска площ е 840,6 ha или 4.0 % от общата площ.

**Общият запас (без клони) на основните насаждения е 6 310 175 m<sup>3</sup>, а на надлесните дървета 1241 m<sup>3</sup>.**

**Средната възраст на насажденията на ДГС „Доспат” е 68 години. Общият среден прираст (без клони) е 93609 m<sup>3</sup>, а на 1 ha – 4.62 m<sup>3</sup>. Средния запас на 1 ha е 312 m<sup>3</sup>, средния бонитет е III (2.9), а средната пълнота – 0.77.**

---

## **ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ**

---

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП ДГС "Доспат", свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

---

### **ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ**

---

**В България за ГВКС се смятат всички защитени територии и зони, както следва:**

1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;
2. Горски територии в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие, определени с планове за управление по реда на ЗЗТ или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);
3. Горски територии, в природни паркове които нямат устройствени документи;
4. Горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Натура 2000 зони.

1. На територията на ДГС „Доспат” е обявена една защитена територия, съгласно ЗЗТ, а именно Защитена местност „Караджа дере“, обявена със Заповед No.РД-406 от 07.07.2008 г., бр. 73/2008 на Държавен вестник. Съгласно заповедта за обявяване на Защитената местност, тя е с обща площ 1009.32 хектара, в землищата на с. Късак и гр. Доспат, община Доспат, област Смолян.

#### **Цели на обявяване:**

Опазване на местообитания на редки и защитени растителни и животински видове по поречието на р. Сърнена и прилежащите ѝ територии като такива на: балканска паламида (*Doronicum austriacum* Jack), зеленоцветен напръстник (*Digitalis viridiflora* Lind), родопска горска майка (*Lathraea rhodopea* Dingler), планинска дилянка (*Valeriana Montana* L.) сойка (*Garrulus glandarius*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черен синигер (*Parus ater*), голям пъстър кълвач (*Dendrocopus major*), обикновена кръсточовка (*Loxia curvirostra*), европейска блатна костенурка (*Emys orbicularis*), планинска жаба (*Rana temporaria* L.), жаба дървесница (*Hylla arborea*), глухар (*Tetrao urogallus*), видра (*Lutra lutra*) и др.;

#### **Режим на дейности:**

1. Забранява се голи сечи, както и отсичане на отделни стари и хралупести дървета;
2. Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
3. Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
4. Забраняват се корекции на речното корито и дейности, водещи до нарушаване на естественото състояние на водното течение, бреговете и прилежащите територии на река Сърнена (Караджа дере), с изключение на такива, необходими в случай на бедствени ситуации;
5. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
6. Забранява се строителство на нови пътища с трайна настилка;
7. Забранява се строителство на сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура;
8. Забранява се строителство на водноелектрически централи;
9. Забранява се паленето на огън, освен на определените за това места;
10. Забранява се използване на неселективни средства за борба с вредители в горите.

4. На територията на ДГС „Доспат“ са налични Защитени Зони, определени съгласно изискванията на ЗБР, както следва:

### 1. Защитена зона – ВГ 0001030 – Родопи – Западни – по Директива 92/43/ЕЕС

Обявена с Решение на МС № 661 от 16 октомври 2007 г./ДВ бр. 85 от 23.10.2007 г. Зоната заема почти цялото стопанството, с обща площ от 18 326,7 ха. Установени са 5 вида хабитати в зоната.

Отдели и подотдели в Защитена зона по хабитати – Родопи Западни – ВГ0001030-  
отдели и подотдели: № 1 - цял; 2 - цял; 3 - цял; 4 - цял; 5 - цял; 6 - цял; 7 - цял; 8 - цял; 9 - цял; 10 - цял; 11 - цял; 12 - цял; 13 - цял; 14 - цял; 15 - цял; 16 - цял; 17 - цял; 18 - цял; 19 - цял; 20 - цял; 21 з – л, 7, 51, 52; 22 - щ, я, а1, д1, ; 24 а - в; 25 - цял; 29 - цял; 30 – ц – б1, г1, 1 – 9; 31 – з – с, 1, 51, 52; 32 - з, и; 33 х, и1 – о1, 14; 34 – б – и, х, ю, 1 - 8; 35 – д – к, 2 - 6; 36 – а, в; 37 - цял; 38 - цял; 39 - цял; 40 - цял; 41 - цял; 42 - цял; 43 - цял; 44 - цял; 45 - цял; 46 - цял; 47 - цял; 48 - цял; 49 - цял; 50 - цял; 51 - цял; 52 - цял; 53 - цял; 54 - цял; 55 - цял; 56 - цял; 57 - цял; 58 - цял; 59 - цял; 60 - цял; 61 - цял; 62 - цял; 63 - цял; 64 - цял; 65 - цял; 66 - цял; 67 - цял; 68 - цял; 69 - цял; 70 - цял; 71 - цял; 72 - цял; 73 - цял; 74 - цял; 75 - цял; 76 - цял; 77 - цял; 78 - цял; 79 - цял; 80 - цял; 81 - цял; 82 - цял; 83 - цял; 84 - цял; 85 - цял; 86 - цял; 87 - цял; 88 - цял; 89 - цял; 90 - цял; 91 - цял; 92 - цял; 93 - цял; 94 – цял; 95 – цял; 96 - цял; 97 - цял; 98 - цял; 99 - цял; 100 - цял; 101 - цял; 102 - цял; 103 - цял; 104 - цял; 105 - цял; 106 - цял; 107 - цял; 108 - цял; 109 - цял; 110 - цял; 111 - цял; 112 - цял; 113 - цял; 114 - цял; 115 - цял; 116 - цял; 117 - цял; 118 - цял; 119 - цял; 120 - цял; 121 - цял; 122 - цял; 123 - цял; 124 - цял; 125 – цял; 126 - цял; 127 - цял; 128 - цял; 129 а - в, 1; 130 - цял; 131 - цял; 132 - цял; 133 - цял; 134 – а – е, 1, 2; 135 - 4; 136 – в – ж, 1 - 3; 137 – б – д, 1 - 5; 140 – 1, 2, 8; 142 – а, 1; 143 – к; 144 – б, в, г, 1, 2; 146 – з, и, 3, 4, 5; 147 – д – к; 148 – г – к, 1 – 5; 149 - цял; 150 – а, з, и, л, 1, 2, 9; 155 – д; 157 – а – е, з – к, 1 - 3; 160 – а – г; 161 – цял; 162 - и; 164 – б; 166 - 7; 167 – а – в, 1, 2; 168 – а, 4; 169 - цял; 170 – б, в, д, е, 1 – 5 ; 171 а – в; 172 – а – з, 1 – 3, 5; 173 – цял; 174 – д, к, л, 51; 175 – цял; 176 – цял; 177 – цял; 178 – цял; 179 – цял; 180 – цял; 181 – цял; 182 – цял; 183 – цял; 184 – цял; 185 – цял; 186 – цял; 187 – цял; 188 – цял; 189 – цял; 190 – цял; 191 – цял; 192 – цял; 193 – цял; 194 – цял; 195 – цял; 196 – цял; 197 – цял; 198 – цял; 199 – цял; 200 – цял; 201 – цял; 202 – цял; 203 – цял; 204 – цял; 205 – цял; 206 – цял; 207 – цял; 208 – цял; 209 – цял; 210 – цял; 211 – цял; 212 – цял; 213 – цял; 214 – цял; 215 – цял; 216 – цял; 217 – цял; 218 – цял; 219 – цял; 220 – цял; 221 – цял; 222 – цял; 223 – цял; 224 – цял; 225 – цял; 226 – цял; 227 – цял; 228 – цял; 229 – цял; 230 – цял; 231 – цял; 232 – цял; 233 – цял; 234 – цял; 235 – цял; 236 – цял; 237 – цял; 238 – цял; 239 – цял; 240 – цял; 241 – цял; 242



– цял; 243 – цял; 244 – цял; 245 – цял; 246 – цял; 247 – цял; 248 – цял; 249 – цял; 250 – цял; 251 – цял; 252 – цял; 253 – цял; 257 – цял; 258 – цял; 259 – цял; 260 – цял; 261 – цял; 262 – цял; 263 – цял; 264 – цял; 265 – цял; 266 – цял; 267 – цял; 271 – цял; 272 – цял; 273 – цял; 274 – цял; 275 – цял; 276 – цял; 277 – цял; 278 – цял; 279 – цял; 280 – цял; 281 – цял; 282 – цял; 283 – цял; 284 – цял; 285 – цял; 286 – цял; 287 – цял; 288 – цял; 289 – цял; 290 – цял; 291 – цял; 292 – цял; 293 – цял; 294 – цял; 295 – цял; 296 – цял; 297 – цял; 298 – цял; 299 – цял; 300 – цял; 301 – цял; 302 – цял; 303 – цял; 304 – цял; 305 – цял; 306 – цял; 307 – цял; 308 – цял; 309 – цял; 310 – цял; 311 – цял; 312 – цял; 313 – цял; 314 – цял; 315 – цял; 316 – цял; 317 – цял; 318 – цял; 319 – цял; 320 – цял; 321 – цял; 322 – цял; 323 – цял; 324 – цял; 325 – цял; 326 – цял; 327 – цял; 328 – цял; 329 – цял; 330 – цял; 331 – цял; 332 – цял; 333 – цял; 334 – цял; 335 – цял; 336 – цял; 337 – цял; 338 – цял; 339 – цял; 340 – цял; 341 – цял; 342 – цял; 343 – цял; 344 – цял; 345 – цял; 346 – цял; 347 – цял; 348 – цял; 349 – цял; 350 – цял; 351 – цял; 352 – цял; с обща площ 18 326,7, от която залесена 17 344,4 ха и незалесена 982,3 ха.

## **2. Защитена зона – ВГ 0002113 – Триград - Мурсалица – по Директива 79/409/ЕЕС**

Одобрена с решение на МС №802 от 04.12.2007г./ ДВ 107 от 18.12.2007г. Зоната заема източната част от стопанството, с обща площ от 1 053,0 ха.

Защитена зона по птици – Триград - Мурсалица – ВГ 0002113 – отдели и подотдели: № 44 – цял; 45 – цял; 46 – цял; 47 – цял; 48 – цял; 49 – цял; 50 – цял; 51 – цял; 277 – у, ф; 278 – к, л; 279 – и, к, м – т, 5; 280 – цял; 281 – цял; 282 – цял; 283 – цял; 284 – цял; с обща площ 1 053,0 ха, от която залесена 1 037,2 ха и незалесена 15,8 ха.

## **3. Защитена зона - ВГ0002063 – Западни Родопи – по директива 79/409/ЕЕС**

Обявена със заповед № РД 835 от 17 ноември 2008 г. и разширена със заповед № РД 890 от 26 ноември 2013 г. Със заповедта за разширение към територията на зоната се добавят следните отдели и подотдели от територията на ДГС „Доспат“:

157-г; 160-а; 162-а; 35-2; 35-3; 35-4; 35-5; 35-6; 35-а; 35-а; 35-д; 35-е; 35-е; 35-ж; 35-ж; 35-ж; 35-з; 35-к; 35-л; 35-51; 35-52; 35-53; 37-1 / 0.3; 37-2; 37-3; 37-4; 37 – 4-8; 37 а – и, к, м, р; 37 – 14; 40 – 1-3, 40 –а-д; 40 ю-я; 40-20; 40 а1, б1, в1, д1, е1; 41 а-б; 208-3; 208-4; 208-г; 208-г; 209-1; 209-2; 209-3; 209-4; 209-5; 209-6; 209-7; 209-8; 209-9; 209-а; 209-б; 209-в; 209-г; 209-д; 209-е; 209-ж; 209-ж; 209-з; 209-и; 209-к; 209-л; 209-м; 209-н; 209-о; 209-п; 209-р; 209-с; 209-51; 210-1; 210-2; 210; 210-4; 210-5; 210-6; 210-7; 210-8; 210-9; 210-а; 210-а; 210-б; 210-в; 210-г; 210-д; 211-1; 211-3; 211-а; 211-б; 211-в; 211-г; 211-д; 211-51; 217-п; 217-р; 228-1; 228-2; 228-3; 228-а; 228-б; 228-в; 228-г; 228-д; 228-е; 228-ж; 228-з; 228-и; 228-к; 228-л; 228-м; 228-н; 228-о; 228-п; 228-р; 228-с; 228-т; 228-у; 228-ф; 228-х; 228-ц; 229-1; 229-2; 229-3; 229-4; 229-5; 229-6; 229-а; 229-б; 229-в; 229-г; 229-д; 229-е; 229-ж; 229-з; 229-и; 229-к; 229-51; 230-5; 230-6; 230-в; 230-г; 230-г; 230-д; 230-е; 230-е; 230-е; 230-ж; 230-з; 230-и; 230-к; 230-л; 230-м; 230-н; 230-о; 230-п; 230-р; 230-с; 230-т; 230-у; 230-ф; 230-х; 230-ц; 230-ч; 230-51; 230-52; 235-4; 235-5; 235-6; 235-6; 235-7; 235-7; 235-ж; 235-з; 235-и; 235-к; 235-л; 235-м; 235-н – т; 236-2; 236-4; 236-5; 236-6; 236-7; 236-8; 236-9; 236-б – щ; 237 1-5; 237 а – з; 238 – 2; 238 ж – я; 238 –а 1; 238 – б1; 238- в1; 238 в1; 238 г1; 238-1-2; 239 а – ж; 240 1-2; 240 – а – и; 241 – 1-8; 241 а – л; 242 – 1 – 8; 242 а – л; 242 – 51; 243 – 1 -4; 243 – а – д; 244- 1 – 2; 244 а – л; 245- а – е; 246 – 1- 9; 246 а – д; 246 – 10; 247 – 1 -7; 247 а – д; 247-51; 248 – 1- 6; 248 а – г; 249 – 1 – 7; 249 – а – д; 250 а – б; 251 -1-4; 251 а – ж; 252 – 1; 252 а – ж; 253 а; 253 – 51; 257 – 1-2; 257 а – г; 258 – 1 -3; 258 – а – д; 259 – 1 – 7; 259 а – ж; 259 -51; 260 – 1-4; 260 а – ж; 261 – 1 – 7; 261 – а – р; 262 – 1- 8; 262 а – л; 263 – 1-9; 263 а-ж; 263-10 – 11; 264 – 1-3; 264 а – е; 265 – 1-3; 265 – а – н; 266- 1-9; 266 – а – к; 266 – 10-14; 267 – 1- 9; 267 а – з; 267-10

– 16; 267 – 51; 1 – 1; 1-а – р; 2-1-2; 2 а – л; 3-1-3; 3-а – т; 4- 1-4; 4- а – ф; 5-1-5; 5 а – к; 6 - 1-2; 6- а-к; 6-51; 7 1-9; 7а – ц; 7- 10; 8-1-5; 8 а-ю; 8 -51; 9-1 -3; 9 а - я; 9- 51-53; 9 а1 – г1; 10 – 1 – 2; 10 а – ч; 11- 1- 2; 11 а – р; 12-1 – 2; 12-а – л; 13 – 1-9; 13 а – я; 13- 10 – 18; 13 – 51 – 52; 13 в1 – г1; 14 – 1; 14 а- о; 15- 9; 15 а – н; 15 – 51; 16 о; 157 – 1; 157 – а – б; 172 1- 3; 172 б – е; 173 – 5; 173 а – д; 173 ж – и; 174 2; 174 ж – к – л; 174- 51; 175 – 1- 4; 175 а – щ; 175-51; 175 – 52; 176 – 1-2; 176 а – т; 177 – 1-2; 177 – а - р; 177-51 – 56; 178 – 1-7; 178 а – ф; 178 – 51-52; 179 – 1-2; 179 а – з; 179 – 51-52; 180 – 1-2; 180 а- ж; 181- 1-3; 181 а - и; 182 – 1-3; 182 б – м; 183 а – г; 184 – 1-3; 184 а – е; 185 1- 9; 185 а – ж; 186-1 – 5; 186 а – н; 187 – 1-3; 187 – а – п; 188-1-3; 188а – и; 189 – 1-8; 189 а – м; 190-1-5; 190 а – л; 191-1 – 4; 191 а - о; 192 – 1-3; 192 а – р; 193- 1 – 4; 193 а – н; 194 1; 194 – а – д; 195 – 1-2; 195-а - р; 196 – 1; 196 – а – з; 197 – 1-6м 197 а – к; 198- 1-2; 198 а – ж; 199-1 – 8; 199 а – т; 199-10; 199-51 – 51; 200 – 1-3; 200-а – о; 201 – 1 -8; 201-а – п; 202 – 1; 202-а – с; 203-1; 203 а – и; 204 – 1- 3; 204- а – и; 205-1-3; 205 а – к; 206- 1-3; 206 – а – з; 207 – 1- 2; 207 а – к; 208 – 1- 2; 208 а – в, д-и; 209 – т – х; 212 – 2-3м 212 а – ш; 212- 51м 213 – 1м 213 – а – п; 214 – 1м 214 – а – д; 215 – 1-7; 215 а – у; 216 – 1-9; 216 а – х; 216 – 10; 217 – 1- 3; 217 а – о; 218 – 1-5; 218 а – з; 219 – 1- 4; 219 а – ж; 220 - 1 – 5; 220 – а - р; 221 – 1-2; 221 – а - р; 221 – 1м 222 – а – з; 223 – 1-2; 223 а – к; 224 – 1-2; 224 а- н; 225-1-4; 225 а- у; 226 – 1-5; 226 а – х; 227 – 1-6; 227 а - у; 227 – 51; 228 – ч; 228-51; 230 -1-4; 230а – б; 230 ш; 231 – 1-4; 131 а – л; 232 – 1-5; 232 а - н; 233- 1; 233а-л; 234- 1-3; 234 а – з; 235- 1-3; 235 а – е; 235 у – ф; 236 – 1-3м 236- а; 238 – 1; 238- 3; 238а – е;

### **ЗАПЛАХИ:**

1. Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете на техните популации в резултат на човешка намеса
2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове.

### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ**

1. Стопанисването на територията в защитената територия, в случай, че не е изготвен и приет план за управление се извършва съгласно ЗЗТ и заповедта за обявяване.
  2. За защитените зони в границите на ДГС няма изготвени и приети планове за управление. До изготвянето на такива, стопанисването да се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие и заповедта за обявяване, след тяхното обнародване.
  3. За защитените зони в обхвата на ДГС са в сила и следните допълнителни норми и ограничения:
- ✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.
  - ✓ Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС, включени в границите на защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.
  - ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.
  - ✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-

малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежача мъртва дървесина.

- ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.
- ✓ В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:
  - не се допуска еднократно отсичане на повече от 20% от запаса на насаждението;
  - прилага се само комбиниран метод с преобладаване на върхов метод;
  - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,8;
  - за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.
- ✓ Не по-малко от 10% от площта на всяко природно горско местообитание (Приложение I от Закона за биологичното разнообразие) в защитените зони на територията на ДГС се обособява като „гори във фаза на старост” както границите и местоположението на тези площи не се променят.
- ✓ Приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;
- ✓ В насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи;
- ✓ При провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 25 % от запаса на насаждението;
- ✓ Площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,05 ха;
- ✓ Клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;
- ✓ Извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;
- ✓ Използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;
- ✓ След прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени зони е необходимо ръководството на ТП ДГС "Доспат", да следи за неблагоприятни въздействия върху ВКС на горските местообитания в зоните. Съвместно с РИОСВ Смолян трябва да се определят стандартните процедури и индикатори за мониторинг, с цел идентификация и предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените зони. Например може да се следи за въздействия на горскостопанските дейности върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1* към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1* към ръководството е ГВКС.

Растителни видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство, установени на територията на ТП ДГС "ДГС „Доспат“"

### 1. Черноморска ведрица (*Fritillaria pontica* Wahlenb.)

Многогодишно луковично тревисто растение, геофит. Цветовете са зеленикави, единични, звънчевидни и увиснали надолу. По ръба са виненочервени. Цъфтежът започва от месец март и продължава до месец юни, юли. Плодът е кутийка с 6 ръба. Среща се в широколистни и смесени гори и из храсталаци до 1500 м. н.в.

Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък, и в списъка на IUCN с категория R (рядък вид).

Установен на територията на ДГС Доспат.

#### ЗАПЛАХИ

Нанасяне на механични повреди по време на сечта.

#### ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални

находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на черноморската ведрица да се провеждат през месеците март и април, по време на цъфтежа. При установяване наличие на вида дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите се внимава да не се повредят индивидите на ведрицата. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отпъкване и събиране на растенията за декоративни цели.



## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносеци индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

### 2. Джел (*Ilex aquifolium* L.)

Вечно зелено дърво или храст, фанерофит. Цветовете са белезникави и дребни, събрани по групи в пазвите на листата. Плодът е червено сочно зърно с диаметър около 1 cm. Цъфти през периода от месеците април до юни. Плодовете са топчести и сочни, червени на цвят.



Расте винаги на сянка, като подлесен елемент в широколистни гори.

Включен в Червена книга на България т. 1 категория рядък.

Установен на територията на ДГС „Доспат“.

## ЗАПЛАХИ

Нанасяне на механични повреди по време на сечта.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се внимава да не се нанасят механични повреди на индивидите на джелата. При установяване наличие на вида индивидите се запазват, а дърветата от други видове в съседство не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата. Да не се отваря склопът над находищата и отделните индивиди. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата, с цел да не се нарушат условията на средата и да не се нанасят механични повреди на индивидите. При наличие на по-плътни групи от няколко индивида е препоръчително да не се провеждат лесовъдски дейности в горскостопанската единица (отдел и подотдел).

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой плодоносеци индивиди, здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида. Дейностите могат да се извършват и от служителите на горските или ловните стопанства.

**Растителни видове с потенциално разпространение на територията на ДГС „Доспат“, включени в Приложение 1 към Националното ръководство**

✓ **Сплеснат плаун (*Diphasiastrum complanatum* (L.) Holub (*Lycopodium complanatum* L.))**

Многогодишно тревисто растение, хамефит. Има вилужно разклонено и приповдигащо се стъбло. Среща се по силикатни скали в диапазона 1400 – 1600 m н.в, главно на влажни и сенчести места в иглолистни гори. Установен е в Доспатска планина, северно от Доспат около с. Сърница.

Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък.



**ЗАПЛАХИ**

Нанасяне на механични повреди по време на сечта.

**ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ**

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находищата на вида в границите на лесничейството. Дейностите могат да се извършват от служителите на ДГС „Доспат“.

При установяване наличие на вида да се преустановят лесовъдските дейности в горскостопанската единица. Да се потърси консултация от специалисти за провеждането на бъдещите дейности.

**ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Ежегодна проверка състоянието на находището – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата.

✓ **Обикновена кандилка (*Aquilegia nigricans* Baumg. (*Aquilegia vulgaris* auct.))**

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Цветовете са виолетови, рядко розови или бели, събрани по няколко на върха. Цъфти през периода от месец май до месец юли. Плодовете са характерни мехунки и се разтварят още докато са зелени. Среща се в гори, разпространени в диапазона 1000 – 1500 m н.в.

Снимка №4 от Приложението.

Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък.





## ЗАПЛАХИ

Нанасяне на механични повреди по време на сечта.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на кандилката да се провеждат през месеците май и юни, по време на цъфтежа . При установяване наличие на вида дърветата в съседство не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на кандилката. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отгъпване и събиране на растенията за декоративни цели.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата.

### ✓ Родопска горска майка (*Lathraea rhodopea* Dingler)

Многогодишно тревисто растение, геофит, паразит. Цветовете са розови, събрани в цилиндрично, плътно, гроздовидно съцветие. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от май до юни. Паразитира върху корените на леските, бука, смърча, белия бор, елшите и др. дървесни видове. Среща се във влажни и сенчести гори до 1500 м.н.в.

Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък , и в списъка на IUCN с категория R (рядък вид), балкански ендемит

## ЗАПЛАХИ

1. Нанасяне на механични повреди по време на сечта.
2. Маркиране на ЛФ извън периода на цъфтеж.
3. Нараняване на корените на дърветата гостоприемници.



## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството.

Мероприятията

по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на кандилката да се провеждат през месеците май и юни, по време на цъфтежа . При установяване наличие на вида дърветата в съседство не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на кандилката. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отгъпване и събиране на растенията за декоративни цели.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносеци индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

### ✓ Планинска дилянка (*Valeriana montana* L.)

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Цветовете са дребни и са събрани в сениковидно съцветие. Цъфти през периода от месец май до месец юли. Среща се по скални, предимно варовити терени в букови и смърчови гори.

Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък.



### ЗАПЛАХИ

Нанасяне на механични повреди по време на сечта.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на кандилката да се провеждат през месеците май и юни, по време на цъфтежа. При установяване наличие на вида дърветата в съседство не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на кандилката. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отъпкване и събиране на растенията за декоративни цели.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносеци индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.



**Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство,  
установени на територията на ДГС „Доспат“**

**1. Кафява мечка (*Ursus arctos*)**

Включен в Червена книга на България т. 2 с категория рядък. Застрашен от изчезване в европейски мащаб.

Установен на територията на ДГС „Доспат“

**ЗАПЛАХИ**

Основни заплахи за мечката са загубата на местообитания, директно преследване и безпокойство от човека

**ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА  
СТОПАНИСВАНЕ**

Да не се извеждат сечи в районите в близост до леговищата, ако те са известни. Също така в тези долини да не се позволява никакво строителство и развитие на инфраструктури, вкл. спортни.



**ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Установяване на точните местонахождения на леговищата и дългосрочен мониторинг на броя на мечките.

**2. Видра (*Lutra lutra*)**

Видът е включен в Червената книга в категория “Застрашен” и в Световната Червена книга като “Близко застрашен”.

На територията на ДГС „Доспат“ видът се среща по течението на р. Доспат надолу от с. Барутин, по р. Барутинска в долното и течение и по р. Сърнена река /Караджа дере/.

**ЗАПЛАХИ**

Основни заплахи за видрата са унищожаването на крайбрежната растителност, силен антропогенен натиск и преследване в рибовъдни стопанства.



## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се увеличи контрола с оглед избягване на случаи на браконьерски отстрел на видри. Да не се сечат крайречните дървета. Да не се допуска строителството на ВЕЦ по посочените части от теченията на реките!

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се следи точният брой на видрите по реката по следи.

### 3. Черен щъркел (*Ciconia nigra*)

Включен в Червена книга на България т. 2 с категория „Застрашен“. Рядък вид, гнездещ в отдалечени от човека области, най-често по скали или големи дървета. Застрашен вид в Европа, включен в Европейската Директива за птиците.

На територията на ДГС „Доспат“ видът е намерен по р. Сърнена река над с. Змеица. Гнездото не е известно. Съществуват и непотвърдени сведения за гнездене на вида в долното течение на р. Доспат.

#### ЗАПЛАХИ

Загуба на горски местообитания, преследване в рибни стопанства, замърсяване на влажните зони и урбанизация .



## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

При установяване на точното гнездовище да не се допускат сечи в отдела /подотдела/ с гнездото.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установи гнездото на двойката и да бъде оставена широка зона на спокойствие около него. Да се потърси по-подробно и евентуално да се потвърди разпространението на вида по р. Доспат надолу от с. Црънча.

**Животински видове с потенциално разпространение на територията на ДЛ”Доспат”, включени в Приложение 1 към Националното ръководство**

### Горски бекас (*Scolopax rusticola*)

На територията на лесничеството съществуват отлични хабитати за този вид. В аналогични места видът гнезди макар и рядко в редица места на Пирин, Рила, Средни Родопи и Западна Стара планина. Необходимо е специално



изследване във вечерните или ранни утринни часове в периода април-май в подходящи за вида места- поляни сред стари, обширни смърчови или смърчово-бялборови гори за установяване на токуващи мъжки

## **ЗАПЛАХИ**

Основна заплаха за вида е загуба на местообитания и безпокойство през гнездовия период.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ**

Тъй като гнезди на земята, бекасът е много уязвим по време на мътене. През гнездовия период, 01.04 – 01.08, не се извършват стопански дейности в участъци, където е регистрирано присъствие на вида. Препоръчително е такива участъци да бъдат обособени като гори във фаза на старост.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Картиране на гнездовите находища и ежегоден мониторинг на състоянието им.

### **Еленов рогач (*Lucanus cervus*)**

Сем. Lucanidae -(Рогачи)



Най-едрият български бръмбар (4,5–9,0 cm). Среща се из цялата страна от 0 до 1500–1700 m в широколистни гори. Възрастното насекомо най-често се наблюдава през ранното лято. Мъжките летят по здрач, докато женските пълзят по земята или по дърветата. Ларвата се развива най-често 5–6 години в гнила дървесина на широколистни дървета. Среща се в широколистните гори до 1700 m на територията на цялото стопанство. (Всички стопанства в ДП!)

## **ЗАПЛАХИ**

Все по-малко запазени гори във фаза на старост и на острови на старостта , и биотопни дървета, използване на инсектициди.

## **МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА**

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за крайна оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5–6 cm. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

### Трионест сечко (*Prionus coriarius* и *Prionus besicanus*)

Сем. Cerambycidae (Сечковци).



Двата вида са разпространени почти в цяла България, от 0 до 2100–2400 m. Възрастните се срещат по стари, полугнили или мъртви дънери и стъбла. Ларвата се развива в продължение на три и повече години в дървесината на стари, болни и мъртви широколистни и иглолистни дървета. Срещат се на територията на цялото стопанство. (Всички стопанства в ДП!)

### ЗАПЛАХИ

Все по-малко запазени гори във фаза на старост и на острови на старостта, и биотопни дървета, използване на инсектициди.

## МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за крайна оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5–6 cm. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.



### **Алпийска розалия (*Rosalia alpina*)**

Сем. Cerambycidae (Сечковци)



Широко разпространен в цялата страна, от 0 до 1500 m, предимно в планините, но и по Черноморието. Обитава стари широколистни гори, предимно букови. Предпочита места с просвети, огрени от слънцето. Ларвите са ксилофаги, живеят в гниещата дървесина на стари живи или мъртви дървета и се хранят с нея. Среща се в буковите гори на територията на цялото стопанство.

### **ЗАПЛАХИ**

Все по-малко запазени гори във фаза на старост и на острови на старостта, и биотопни дървета, използване на инсектициди

### **МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА**

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Спада към видовете за крайна оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5–6 cm. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

### **Голям сечко (*Cerambyx cerdo* Linnaeus)**

В България видът е включен в приложения II и III на ЗБР. Препоръчва се идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на



планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

## **ЗАПЛАХИ**

Все по-малко запазени гори във фаза на старост и на острови на старостта, и биотопни дървета, използване на инсектициди.

## **МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА**

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Спада към видовете за крайна оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5–6 cm. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

### **Голям буков сечко (*Morimus asper funereus* (Mulsant))**



В България видът е включен в приложение II на ЗБР. Препоръчва се идентификация и опазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

## **ЗАПЛАХИ**

Все по-малко запазени гори във фаза на старост и на острови на старостта, и биотопни дървета, използване на инсектициди.

## **МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА**

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Спада към видовете за крайна оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5–6 cm. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

### **Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*)**



Едра и лесна за разпознаване красива нощна пеперуда (50–62 mm с разперени криле). Среща се в цялата страна, в планините до към 1900 m н.в. Пеперудата лети и се храни предимно денем през юли и август на сенчести места край храсталаци и в покрайнините на горите. Среща се на територията на цялото стопанство.

## **ЗАПЛАХИ**

Унищожаване на микростабилати, замърсяване с битови, строителни и други отпадъци.

## **МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА**

Лимитиращ фактор са промяна характера на основния хабитат на вида; редуцирането или унищожаване на микростабилатите на вида; пожари; замърсяването с битови, строителни и други отпадъци; използването на пестициди в горското стопанство; голите сечи, светлинното замърсяване. Опазване на храстовата растителност и подлеса; забрана за подмяна на широколистни насаждения с иглолистни и несвойствени видове; изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари; забрана за отводнявания и промяна на хидрологичния режим; забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Основен метод за установяване на вида е привличането със светлинни ловилки нощем. Използват се силни живачни лампи със специален спектър, на светлинни ловилки, тип „палатка“, захранвани от генератор с 220V електричество. Ловилките се поставят на 200–250 m една от друга, за да покриват по-голяма площ и да не се конкурират. Желателно е да са на места с различна експозиция. Ловилките се проверяват периодично през цялата нощ и за последно рано сутрин. Прилагат се и светлинните ловилки с една 8W actinic и една 8W black light луминесцентни тръбни лампи и с фотоклетка за автоматично включване (при здрачаване) и изключване (при изгрев), захранвани от 12V акумулатор. Ловилките и лампите се слагат в гори и покрайнини на гори през юли, август и първата третина на септември. Друг метод е наблюдаване и преброяване на индивидите от вида денем, по предварително набелязан пробен трансект. По протежение на трансекта се отбелязват всички забелязани екземпляри.

### Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)



Широко разпространен вид за Централна и Западна България, в районите с надморска височина между 500 и 2000 m. Най-често се среща в мътна вода, но може да бъде открита и в бързотечащи потоци. Обитава реки, езера, язовири, блата, канали и дори наводнени коловози по черни пътища. Среща се на територията на цялото стопанство.

#### ЗАПЛАХИ

Водене на сечи в близост до водни течения. Пресушаване на водните тела.

## МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Да се опазват от нараняване и убиване индивидите на вида. Да не се водят сечи в горите в радиус от най-малко 50 m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. Да не се пресушават водните тела, използвани от вида.

### Южен гребенест тритон (*Triturus ivanbureschi*)



Видът се среща почти в цялата страна, до 1500 m н.в. Обитава плитките и обраснали с водна растителност стоящи водоеми. Среща се в бавните течения на реки, разливи, напоителни и отводнителни канали, езера, блата и други застояли водоеми и техните околности. Среща се на територията на цялото стопанство.

#### ЗАПЛАХИ

Водене на сечи в близост до водни течения. Пресушаване на водните тела.

## МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА



Да се опазват от нараняване и убиване индивидите на вида. Да не се водят сечи в горите в радиус от най-малко 50 m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. Да не се пресушават водните тела, използвани от вида.

---

### **ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ**

---

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в *Приложение 2* към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на *Приложение 2* към ръководството, тогава гората е ГВКС.

Видовете, включени в Приложение 2 на Националното ръководство са глухар и мечка. Указанията за мечката са посочени в т.1.2. В тази част се разглежда глухаря като вид с критична концентрация.

#### **Глухар (*Tetrao urogallus*)**

Включен в Червена книга на България т. 2 с категория „Застрашен“. Ареалът му в Европа е силно редуциран и разпокъсан, почти повсеместно видът намалява заради интензивното горско стопанство, браконьерството и безпокойството.

На територията на ДГС „Доспат“ съществуват токовища.

#### **ЗАПЛАХИ**

Основни заплахи за вида са фрагментация и промяна на структурата на местообитанията, антропогенен натиск, унищожаване на токовищата, липса на достатъчно хранителна база, интензивни горскостопански мероприятия по време на размножителния период и нерегламентиран отстрел.

#### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ**

Да не се допускат никакви сечи в подотделите с токовищата, а в съседните подотдели на същите отдели сечите да се ограничат до възможно най-ниска интензивност. В съседните отдели сечите да се извеждат извън гнездовия период на птиците - извън периода март-юли.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ**

Ежегодно в периода от април до началото на май да се преброяват (най-лесно по следите в снега) глухарите в токовищата. Да се установят и запазят от сечи зимовъчните дървета-най-често стари бели борове.

## **ОБЩИ ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.3**

Да се контролира строго браконьерството в района. Да не се допуска безразборно застрояване и безпокойство.

Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

В подотделите, които са посочени като сватбовища не се допуска извеждане на механизирани дърводобивни дейности през размножителния период. Допускат се единствено дейности свързани с предотвратяване на нарушения от всякакъв произход – напр. противопожарни, лесозащитни мероприятия или такива, които са за защита на важни инфраструктурни обекти.

Лесовъдските мероприятия през останалото време трябва да осигуряват запазване на природната стойност на насажденията като сватбовища, т.е:

- Да не се допуска замърсяване на горските територии с битови отпадъци и вредни химически вещества;
- На местата, където има калища да не се извършва сеч на дървета в радиус от 15 м, а извозните трасета да се проектират и залагат, така че да не разрушават калищата;
- Да се прилагат възобновителни сечи с по-дълъг възобновителен период – напр. постепенно-котловинни.

В идентифицираните токовища да не се извеждат сечи. Да не се допуска събирането на горски плодове и билки в периода на токуване, мътене и отглеждане на малки. В радиус от 600 м от центъра на токовището да не се извеждат голи сечи, реконструкции, застрояване, прокарване на пътища и други дейности водещи до промяна в ландшафта. Да се ограничат посещенията от туристи в районите на токуване.

В отделите в които е установено наличие на леговище на мечка, което е обитавано поне два пъти през последните 10 години, да не се извършват никакви мероприятия в радиус от 200 м. В случай на биокоридор могат да се извършват съгласувани мероприятия, според ширината на коридора. Не се допускат интензивни сечи или изграждане на дивечови огради в биокоридор по-тесен от 1000 м. Разработване и прилагане на дългосрочна стратегия за развитие на горските екосистеми, чрез подпомагане на естественото възстановяване, опазване на смесените гори и масивите от жълто-образуващите дървета и други видове значими за мечката.

## **ОБЩИ ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.3**

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на половото съотношение на животните.

Ежегоден мониторинг на токовищата в периода на токуване. Оценка на антропогенното въздействие, в районите в които се среща глухаря и при нужда да се сведе до минимум. Провеждане на по-обстойни изследвания в подходящи за вида местообитания.

Установяване на точните местонахождения на леговищата и дългосрочен мониторинг на броя на мечките.

---

**ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ\* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ\* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.**

---

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

**Съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС, на територията на ДГС „Доспат” са идентифицирани 389 броя отдели в обхвата на ВКС 2, а именно: 1-253, 257-267, 271-352.**

**ЗАПЛАХИ:**

1. Намаляване на процента на лесистост на ДГС „Доспат”.
2. Намаляване на процента на ГФС.
3. Изчистване на насажденията от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
4. Залесяване на естествени открити пространства.
5. Антропогенна фрагментираност на територията.

**ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2**

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на ДГС.
2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.
3. Най-малко 5% от територията на горскостопанската единица трябва да бъдат отделени за осигуряване на гори от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests).
4. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
5. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.

6. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав.
7. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ТП ДГС "Доспат".
8. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.
9. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2**

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и лесистост.
2. Мониторингът се извършва всяка година по документи и снимки. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, стопански планове и т.н.
3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.
4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.
5. Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

---

### **ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ.**

---

За България ГВКС представляват всички горски територии, включващи екосистеми от списъка на *Приложение 4* към ръководството. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (ГФС, *Old-growth forests*), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс видове от специфични екологични и таксономични групи.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ТП "ДГС „Доспат“". Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС "ДГС „Доспат“" са идентифицирани описаните по-долу редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

#### **Гори във фаза на старост (Old growth forests)**

Според определението за Гори във фаза на старост (ГФС) в Националния стандарт, **ГФС са гори гори в последната фаза от развитието си, в които дървостоят е достигнал значителна възраст, не е съществено повлиян от едроплощни природни нарушения антропогенни въздействия и се характеризира с неравномерна пространствена и възрастова структура; наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид и месторастене; стоящи и паднали големи мъртви дървета в различни фази на разлагане.**

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Необходимо е най-малко 10 % от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект на стопанска дейност. При отсъствие на достатъчно представителност на определени типове насаждения, както при пространствено разположение, когато се фрагментират естествени насаждения, в тази група гори могат да бъдат включени и горски култури. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50 % от ГФС/. Друго изключение от това правило са горските култури. В тях са необходими лесовъдски намеси,

които да подпомогнат устойчивостта на тези насаждения и процеса на диференциация на структурата им.

Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

На територията на ТП "ДГС „Доспат““ за гори във фаза на старост и представителни образци от основните естествени екосистеми са определени отдели/подотдели:

№ по ред	Отдел	Подотдел	Площ, ха	Състав	Възраст	Произход	Стопански клас
1	1	н	3,7	Бб10	120	семенно н-е	Бб В
2	2	к	7,1	Бб8;см2	120	семенно н-е	Бб В
3	3	а	12,0	Бб9;см1	130	семенно н-е	Бб В
4	3	и	0,2	Бб9;см1	130	семенно н-е	Бб В
5	3	з	6,1	Бб9;см1	130	семенно н-е	Бб В
6	4	а	18,6	Бб10	110	семенно н-е	Бб СрН
7	4	к	4,2	Бб10	110	семенно н-е	Бб СрН
8	5	а	0,6	Бб10	140	семенно н-е	Бб СрН
9	9	г	10,6	Бб10	110	семенно н-е	Бб В
10	9	з	1,5	Бб10	120	семенно н-е	Бб В
11	9	н	7,6	Бб10	120	семенно н-е	Бб В
12	9	к	0,3	Бб10	15	склопена к-ра	Бб СрН
13	9	п	2,5	Бб10	120	семенно н-е	Бб В
14	9	ф	0,4	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
15	9	ю	0,6	Бб10	120	семенно н-е	Бб В
16	15	е	1,8	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб СрН
17	15	ж	2,1	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб СрН
18	17	в	17,2	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
19	21	е	20,0	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
20	24	в	19,4	Бб9;см1	110	семенно н-е	Бб В
21	31	р	25,8	Бб10	110	семенно н-е	Бб СрН
22	40	г	4,4	Бб10	80	семенно н-е	Бб СрН
23	45	о	23,4	См6;бб4	120	семенно н-е	См В
24	46	и	9,5	Бб6;см4	120	семенно н-е	Бб В
25	46	к	4,6	Бб8;см2	120	семенно н-е	Бб В
26	48	м	8,4	См7;бб3	120	семенно н-е	См В
27	54	г1	2,0	Бб8;см2	110	семенно н-е	Изборен
28	56	д	16,8	Бб9;см1	90	семенно н-е	Бб СрН
29	56	п	17,1	Бб9;см1	55	склопена к-ра	Бб СрН
30	58	е	14,9	См7;бб3	100	семенно н-е	См В
31	66	б	13,5	См10	100	семенно н-е	См В
32	67	д	10,3	См10	100	семенно н-е	См В
33	68	р	19,9	См9;бб1	110	семенно н-е	См В
34	69	т	8,3	См10	100	семенно н-е	См В
35	129	а	2,5	См;бб	100	склопена к-ра	См СрН

36	129	б	5,6	Елаб;брз2;т рп1;ел1	50	семенно н-е	См В
37	129	в	11,4	Бб8;ела2	100	семенно н-е	Бб В
38	130	г	8,0	Бб10	90	семенно н-е	Бб СрН
39	133	б	13,9	Бб10	100	семенно н-е	Бб СрН
40	134	а	14,8	Бб6;брз2; здб2	25	склопена к-ра	Бб СрН
41	134	б	19,9	Бб7;здб1;бк 1;брз1	30	склопена к-ра	См СрН
42	134	в	5,8	Бб6;здб2;бр з2	30	изредена к-ра	Бб СрН
43	134	г	9,5	Бб8;брз2	25	склопена к-ра	Бб СрН
44	134	д	12,5	Брз8;бк1; здб1	35	издънково н-е	Широко- листен
45	134	е	19,1	Брз8;бб2	25	издънково н-е	Широко- листен
46	143	в	44,6	Бб9;брз1	25	склопена к-ра	Бб СрН
47	147	д	23,1	Здб5;гбр2;в гбр2;брз1	50	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
48	147	ж	19,6	Здб4;гбр2;в гбр3;кгбр1	50	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
49	147	з	10,8	Бб8;вгбр1;з дб1	30	склопена к-ра	Бб СрН
50	147	к	11,1	Чб7;бб3	40	склопена к-ра	Бб СрН
51	148	в	32,1	Здб5;гбр3;к гбр2	40	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
52	148	г	15,5	Здб7;кгбр3	40	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
53	148	ж	15,1	Здб6;гбр3;к гбр1	40	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
54	148	з	4,7	Здб8;гбр2	50	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
55	148	и	8,0	Здб8;гбр2	50	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
56	149	д	7,3	Чб7;бб3;	15	склопена к-ра	Бб СрН
57	149	ж	10,7	Здб8;вгбр2	50	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
58	149	з	20,4	Здб8;кгбр2	60	издънково н-е	Зимендъ -бов СрН
59	149	и	20,4	Бб9;кгбр1	20	склопена к-ра	Бб СрН
60	149	к	14,5	Бб9;здб1	50	склопена к-ра	Бб СрН
61	157	б	3,1	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб В
62	157	в	13,7	Бб;см4	110	семенно н-е	Бб В
63	157	ж	3,6	Бб10	40	склопена к-ра	Бб СрН
64	158	а	11,0	Бб10	40	склопена к-ра	Бб СрН
65	160	б	9,6	Бб10	120	семенно н-е	Бб СрН
66	160	г	4,8	Бб10	130	семенно н-е	Бб СрН
67	161	а	3,7	Бб10	120	семенно н-е	Бб СрН
68	161	д	7,4	Бб10	120	семенно н-е	Бб СрН

69	161	з	5,1	Бб10	130	семенно н-е	Бб СрН
70	162	а	4,1	Бб10	110	семенно н-е	Бб СрН
71	166	в	11,6	Бб10	90	семенно н-е	Бб СрН
72	166	з	12,4	Бб10	70	семенно н-е	Бб СрН
73	170	б	22,1	См8;бб2	120	семенно н-е	См В
74	174	д	1,7	Бб10	110	семенно н-е	Бб СрН
75	174	л	2,0	См8;бб2	120	семенно н-е	См В
76	175	к	1,5	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб СрН
77	175	т	1,9	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб СрН
78	175	у	0,8	Бб9;см1	110	семенно н-е	Бб В
79	177	б	6,6	См8;бб2	130	семенно н-е	См В
80	177	в	2,8	См8;бб2	120	семенно н-е	См В
81	177	е	25,2	Бб8;см2	120	семенно н-е	Бб СрН
82	177	и	4,9	Ббб;см4	120	семенно н-е	Бб В
83	178	б	0,3	См9;бб1	30	семенно н-е	См СрН
84	178	о	5,5	Бб10	130	семенно н-е	Бб СрН
85	178	р	0,2	См10	110	семенно н-е	См В
86	179	д	7,3	Бб10	110	семенно н-е	Бб В
87	179	е	2,6	Смб;бб4	25	семенно н-е	См В
88	180	а	2,2	Бб9;см1	90	семенно н-е	Бб СрН
89	180	б	9,8	Смб;бб3;ел а1	120	семенно н-е	См В
90	180	г	3,2	Ббб;см3;ел а1	120	семенно н-е	Бб СрН
91	180	д	2,5	Ббб;см4	30	склопена к-ра	Бб СрН
92	181	и	13,7	Бб8;см1;ел а1	100	семенно н-е	Бб В
93	182	з	6,7	См7;бб3	100	семенно н-е	См В
94	182	д	2,0	См7;бб3	120	семенно н-е	См СрН
95	185	б	18,3	Бб8;см2	140	семенно н-е	Бб СрН
96	185	д	4,0	Бб10	40	склопена к-ра	Бб СрН
97	185	ж	7,7	Бб9;см1	120	семенно н-е	Бб СрН
98	186	з	8,4	Бб8;см2	120	семенно н-е	Бб СрН
99	186	л	17,5	Бб8;см2	130	семенно н-е	Бб В
100	187	в	0,2	См10	110	семенно н-е	См В
101	187	г	0,6	См10	25	склопена к-ра	См В
102	187	е	1,1	См9;бб1	140	семенно н-е	См В
103	187	з	10,6	См9;бб1	140	семенно н-е	См В
104	187	и	0,3	Бб10	30	склопена к-ра	Бб СрН
105	187	н	3,7	См9;бб1	130	семенно н-е	См В
106	188	д	12,9	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб СрН
107	188	е	10,7	Бб10	90	семенно н-е	Бб СрН
108	189	д	4,9	См7;ела2; бб1	110	семенно н-е	См В
109	189	е	4,5	См8;бб2	40	семенно н-е	См В
110	189	ж	5,1	Бб8;см2	30	склопена к-ра	Бб СрН
111	189	з	12,0	См7;бб2; ела1	90	семенно н-е	См В
112	189	к	1,6	См10	90	семенно н-е	См В
113	189	м	10,4	Бб7;см3	110	семенно н-е	Бб В
114	190	е	5,7	См9;бб1	140	семенно н-е	См В



115	190	и	5,7	См7;бб3	110	семенно н-е	См В
116	190	к	3,0	Бб10	90	семенно н-е	Бб В
117	190	л	4,6	Бб7;см3	35	склопена к-ра	Бб СрН
118	191	д	0,2	См1	90	семенно н-е	См В
119	191	е	0,2	Сс8;бб2	40	семенно н-е	См В
120	191	к	0,3	См10	20	семенно н-е	См В
121	191	л	1,3	См7;бб3	30	склопена к-ра	См В
122	191	м	0,4	См10	130	семенно н-е	См В
123	191	о	0,4	См8;бб2	30	склопена к-ра	См В
124	192	б	5,4	См10	80	семенно н-е	См СрН
125	192	е	4,3	Бб6;см4	130	семенно н-е	Бб СрН
126	192	ж	3,9	Бб9;см1	90	семенно н-е	Бб В
127	192	п	6,3	См6;бб4	100	семенно н-е	См В
128	192	л	5,2	Бб8;см2	100	семенно н-е	Бб В
129	193	е	21,8	См9;бб1	130	семенно н-е	См В
130	193	з	1,7	Бб8;см2	25	склопена к-ра	Бб В
131	193	м	6,7	См10	40	склопена к-ра	См В
132	193	н	16,7	См7;бб3	120	семенно н-е	См В
133	194	г	21,5	Бб9;см1	110	семенно н-е	Бб СрН
134	198	а	23,4	Бб8;см2	100	семенно н-е	Бб СрН
135	199	в	9,8	Бб8;см2	90	семенно н-е	изборен
136	200	з	12,7	Бб8;см2	130	семенно н-е	изборен
137	203	б	12,9	См6;бб4	130	семенно н-е	изборен
138	204	в	11,3	См7;бб3	130	семенно н-е	изборен
139	207	а	6,1	См8;бб2	80	семенно н-е	изборен
140	208	а	5,8	См7;бб3	130	семенно н-е	изборен
141	208	е	6,1	См7;бб3	80	семенно н-е	изборен
142	209	л	12,6	См5;ела4; бб1	100	семенно н-е	изборен
143	209	н	0,1	Бб10	45	склопена к-ра	Бб В
144	212	а	1,3	См9;бб1	110	семенно н-е	См В
145	212	г	2,2	См9;бб1	100	семенно н-е	См В
146	212	п	1,2	Бб6;см4	130	семенно н-е	Бб СрН
147	214	г	3,6	Бб6;см4	130	семенно н-е	Бб СрН
148	216	и	5,4	См10	120	семенно н-е	См В
149	217	а	9,8	См8;бб2	120	семенно н-е	Бб СрН
150	217	е	0,3	Бб10	15	склопена к-ра	Бб В
151	217	и	4,5	Бб10	120	семенно н-е	Бб СрН
152	217	к	4,3	Бб10	120	семенно н-е	Бб СрН
153	217	н	4,9	Бб7;см3	120	семенно н-е	Бб СрН
154	217	р	3,7	Бб7;см3	120	семенно н-е	Бб СрН
155	218	е	2,4	См10	130	семенно н-е	См СрН
156	218	ж	7,5	См8;бб2	130	семенно н-е	См СрН
157	219	а	4,0	См9;бб1	110	семенно н-е	См СрН
158	219	б	19,1	Бб7;см3	25	склопена к-ра	Бб В
159	219	в	6,2	Бб8;см2	35	склопена к-ра	Бб СрН
160	219	г	7,3	Бб9;см1	40	склопена к-ра	Бб СрН
161	219	е	1,0	Бб10	130	семенно н-е	Бб В
162	220	а	1,1	Бб6;см4	120	семенно н-е	Бб СрН
163	220	в	9,2	Бб9;см1	35	склопена к-ра	Бб СрН

164	220	г	2,3	Бб9;см1	130	семенно н-е	Бб В
165	220	д	9,9	Бб6;см4	130	семенно н-е	Бб В
166	220	к	4,4	Бб8;см2	140	семенно н-е	Бб В
167	220	м	5,0	См8;бб2	130	семенно н-е	См В
168	220	п	3,0	См8;бб2	130	семенно н-е	См В
169	221	р	2,1	См8;бб2	140	семенно н-е	См СрН
170	221	л	2,4	Бб6;см4	130	семенно н-е	Бб СрН
171	221	м	0,4	См6;бб4	140	семенно н-е	См СрН
172	221	о	0,2	Бб9;см1	140	семенно н-е	Бб СрН
173	221	п	6,7	См8;бб2	140	семенно н-е	См В
174	222	д	3,9	Бб10	90	семенно н-е	Бб СрН
175	223	в	17,8	Бб8;см2	130	семенно н-е	Бб СрН
176	223	д	26,2	Бб7;см3	130	семенно н-е	Бб СрН
177	224	а	6,3	См7;бб3	130	семенно н-е	См В
178	224	к	5,1	Бб10	130	семенно н-е	Бб СрН
179	224	л	1,6	Бб6;см4	130	семенно н-е	Бб СрН
180	225	а	2,0	Бб7;см3	130	семенно н-е	Бб СрН
181	225	ж	5,5	См6;бб4	130	семенно н-е	См В
182	225	н	5,1	Бб8;см2	130	семенно н-е	Бб СрН
183	226	у	0,7	Бб8;см2	140	семенно н-е	Изборен
184	227	г	3,9	Бб;см4	140	семенно н-е	Изборен
185	227	д	3,0	См10	140	семенно н-е	Изборен
186	228	ч	1,2	См9;бб1	140	семенно н-е	Изборен
187	227	о	9,0	Бб10	140	семенно н-е	Изборен
188	227	51	0,1	Бб10	140	семенно н-е	Изборен
189	228	п	1,8	Бб9;см1	120	семенно н-е	Изборен
190	228	у	1,9	Бб7;см3	130	семенно н-е	Изборен
191	229	г	4,2	См7;бб3	140	семенно н-е	Изборен
192	230	л	4,3	См7;бб3	130	семенно н-е	Изборен
193	230	п	9,2	См6;бб4	140	семенно н-е	Изборен
194	230	ф	7,2	См7;бб3	100	семенно н-е	Изборен
195	230	ч	13,2	См7;бб3	100	семенно н-е	Изборен
196	233	в	2,1	Бб10	120	семенно н-е	Бб СрН
197	235	ж	4,5	См8;бб2	130	семенно н-е	См В
198	235	т	0,9	См9;бб1	130	семенно н-е	См В
199	235	к	3,7	Бб8;см2	130	семенно н-е	Бб СрН
200	237	б	13,1	Бб9;см1	130	семенно н-е	Бб СрН
201	238	ц	2,8	Бб10	35	склопена к-ра	Бб СрН
202	238	ш	1,6	Бб8;см2	35	склопена к-ра	Бб СрН
203	239	г	13,8	См7;бб3	130	семенно н-е	См СрН
204	245	б	1,0	См8;бб2	120	семенно н-е	См В
205	244	з	15,4	Бб9;см1	90	семенно н-е	Бб СрН
206	244	к	14,5	Бб9;см1	130	семенно н-е	Бб СрН
207	248	в	24,5	Бб10	90	семенно н-е	Бб СрН
208	251	б	1,6	Бб10	100	семенно н-е	Бб СрН
209	251	в	5,2	См9;бб1	70	семенно н-е	См СрН
210	251	г	11,4	Бб10	110	семенно н-е	Бб СрН
211	260	б	5,4	См7;бб3	25	склопена к-ра	Изборен
212	260	в	6,3	См10	130	семенно н-е	Изборен
213	260	г	21,2	См7;бб3	120	семенно н-е	Изборен

214	261	ж	4,2	Бб6;см4	120	семенно н-е	Бб В
215	265	з	15,5	Бб7;см2; ела1	120	семенно н-е	Бб В
216	266	д	10,9	Бб7;см2; трп1	120	семенно н-е	Бб СрН
217	266	ж	7,6	Бб10	90	семенно н-е	Бб СрН
218	267	в	11,5	Бб10	130	семенно н-е	Бб В
219	271	а	13,8	Бб6;см3; ела1	90	семенно н-е	Бб В
220	271	б	3,9	Бб9;см1	90	семенно н-е	Бб В
221	271	в	8,4	Бб8;см2	90	семенно н-е	Бб В
222	272	г	3,1	Бб10	55	склопена к-ра	Бб СрН
223	273	в	12,7	Бб10	55	склопена к-ра	Бб СрН
224	277	ф	6,8	См7;бб3	100	семенно н-е	См В
225	280	д	5,8	Бб10	40	склопена к-ра	Бб СрН
226	282	в	9,1	См6;бб2; ела2	100	семенно н-е	См СрН
227	284	б	4,0	См10	110	семенно н-е	См СрН
228	301	а	9,2	Здб10	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
229	301	б	0,2	Здб10	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
230	301	г	0,2	Здб10	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
231	301	е	5,6	Здб8;бб2	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
232	301	к	18,8	Здб8;бб2	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
233	301	н	2,4	Здб8;бб2	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
234	301	р	0,7	Здб6;бб4	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
235	301	с	4,1	Здб6;бб4	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
236	301	и	5,7	Здб10	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
237	302	а	19,0	Здб10	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
238	302	б	1,5	Брз10	20	издънково н-е	Широко- листен
239	302	д	1,7	Здб8;б1; брз1	25	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
240	302	е	1,0	Здб10	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
241	302	ж	3,9	Здб10	20	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
242	303	а	3,3	Бб7;здб3	25	склопена к-ра	Бб СрН
243	303	б	0,1	Бб7;здб3	25	склопена к-ра	Бб СрН
244	303	б1	1,4	Бб5;здглз; здб2	25	склопена к-ра	Бб СрН
245	303	в1	2,8	Бб5;здглз;	25	склопена к-ра	Бб СрН

				здб2			
246	303	и	9,5	Бб7;здгл1; здб2	25	склопена к-ра	Бб СрН
247	303	м	6,1	Ббб;здгл2; здб2	25	склопена к-ра	Бб СрН
248	303	ш	0,7	Чбб;брз2;зд б2	40	семенно н-е	Бб СрН
249	303	я	0,3	Бб5;здгл3; здб2	25	склопена к-ра	Бб СрН
250	304	а	4,8	Чб10	50	семенно н-е	Бб СрН
251	304	б	5,8	Ббб;здб3; брз1	20	склопена к-ра	Бб СрН
252	305	б	7,3	Здб8;кгбр2	30	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
253	305	в	7,7	Здб8;кгбр2	30	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
254	305	к	0,1	Здб8;кгбр2	30	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
255	306	а	4,6	Здбб;кгбр3; мжд1	60	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
256	306	б	0,6	Здбб;кгбр3; мжд1	60	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
257	307	а	8,0	Здб7;кгбр3	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
258	307	б	1,5	Здб7;кгбр3	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
259	308	а	3,6	Здбб;кгбр4	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
260	309	а	13,2	Здб3;бк2;гб р1;кгбр4	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
261	310	а	5,8	Бк5;ел2;гбр 1;здб1; брз1	40	издънково н-е	Буков СрН П
262	310	б	13,9	Брз9;ел1	20	издънково н-е	Широко- листен
263	338	а	20,2	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
264	338	б	23,0	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
265	338	в	2,1	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
266	338	г	1,7	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
267	350	а	8,1	Бб10	100	семенно н-е	Бб В
268	351	а	8,4	Здб7;кгбр;е л1	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
269	351	в	30,2	Здб8;кгбр1; мжд1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
270	351	г	12,1	Здб8;кгбр1; мжд1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
271	351	е	9,2	Бб8;здб1; кгбр1	25	склопена к-ра	Бб СрН
272	351	з	0,2	Здб8;кгбр1;	40	издънково н-е	Зимендъбо

				мжд1			в СрН П
273	352	а	14,2	Здб7;кгбр2; ел1	50	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
274	352	б	1,1	Здб4;брз3;к гбр3	35	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
275	352	в	2,6	Здб3;брз3;к гбр3;к1	25	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
276	352	г	2,7	Здб7;кгбр1; мжд1;брз1	45	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
277	352	д	5,6	Здб5;кгбр3; мжд1;брз1	35	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
278	352	з	0,6	Здб5;кгбр2; мжд1;брз1; брк1	35	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
279	352	к	0,2	Здб5;кгбр3; мжд1;брз1	35	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
280	352	м	10,1	Здб6;кгбр2; мжд1;кдб1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
281	352	н	0,1	Здб6;кгбр2; мжд1;брз1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
282	352	о	1,6	Здб6;кр2; кгбр2	30	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
283	352	п	6,9	Здб7;кгбр2; кдб1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
284	352	р	0,8	Здб6;кгбр1; брз1;мжд1; брк1	35	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
285	352	с	6,2	Здб6;кгбр2; кдб1;ел1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
286	352	т	17,3	Здб5;кгбр3; кдб1;ел1	40	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П
287	352	у	1,3	Здб6;кгбр1; брз1;мжд1; брк1	35	издънково н-е	Зимендъбо в СрН П

Общата площ за ТП ” ДГС-Доспат” 2 159 ха.

#### **ЗАПЛАХИ:**

1. Намаляване на процента на лесистост
2. Намаляване на процента на ГФС.
3. Изчистване на насажденията от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
4. Изкуствено залесяване на естествени открити пространства.
5. Антропогенна фрагментираност на територията.

#### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ**

В насажденията, отделени като гори във фаза на старост, не се **не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина**, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от площта ГФС.

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на ГВКС 3 включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието им, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

**Таблица.1** Застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на ДГС

„Доспат“

№	EUNIS	Наименование	Кратка характеристика	Отдели
1.	G1.2116	<b>Southern</b> [ <i>Alnus glutinosa</i> ] <b>galleries</b>	Чисти или смесени съобщества на черна елша покрай реките с характер на “галерии”. На места галериите са прекъснати от блатна тревна растителност. Характерни растителни видове: черна елша ( <i>Alnus glutinosa</i> ), бяла върба ( <i>Salix alba</i> ), трошлива върба ( <i>Salix</i>	39у 139 г 146 г 147 д 165 г 122 з 124 а, б 299 в, г 349 ц

			<i>fragilis</i> ).	
2.	G1.213(1)	<b>Riverain [<i>Alnus</i>] woods of slow rivers</b>	Нелонгозни крайречни съобщества на <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Alnus incana</i> в горните и средните течения на реките.	8 л; 10 м; 29 е; 106 а; 131 б; 132 б; 135 б; 136 а, в; 137 а; 138 л; 139 б, е; 140 ж; 145 д; 150 а, б, в, г; 163 а, г, ж, з, л; 168 д; 293 а, б; 294 а; 295 а;
3.	G1.6921	<b>Medio-European acidophilous [<i>Fagus</i>] forests</b>	Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви. Характерни растителни видове: бук ( <i>Fagus sylvatica</i> ), бледа светлика ( <i>Luzula luzuloides</i> ), горски вейник ( <i>Calamagrostis arundinacea</i> ), орлова папрат ( <i>Pteridium aquilinum</i> ).	310а
4.	G1.6933	<b>Medio-European neutrophile [<i>Fagus</i>] forests</b>	Мезофитни гори с преобладание на бук, разположени на неутрални или близки до неутралните почви. Отличават се с богат видов състав в тревния етаж. Характерни растителни видове: обикновен бук ( <i>Fagus sylvatica</i> ), лазаркиня ( <i>Galium odoratum</i> ), бяла съсънка ( <i>Anemone nemorosa</i> ), жълта мъртва коприва ( <i>Lamium galeobdolon</i> ), дебрянка ( <i>Sanicula europea</i> ).	135 г 290 б 321 а, в, г, д, е; 322 а, б, г, д, е, ж, з, и, к; 323 а 328 а, б, в; 329 а 348 р1 350х,ц,ч,ш,щ;
5.	G1.7C1	<b>[<i>Ostrya carpinifolia</i>] woods</b>	Съобщества с участието на водния габър ( <i>Ostrya carpinifolia</i> )	147 д, ж, з; 149
6.	G1.9135	<b>Hercynio-Alpine [<i>Betula</i>] woods</b>	Естествени чисти и смесени насаждения на <i>Betula pendula</i> с участието на <i>Fagus sylvatica</i>	125 б; 128 а; 133 в; 134 д, е; 135 г; 137 з, и; 142 с, т, у, ф, в1; 146 а, ж; 151 м, н, о; 285 и; 287 в; 288 б; 289 б; 290 б; 291 в; 292 г; 293 в, г; 294 б, в, г, д; 295 б, в, г; 297 а; 298 а; 299 б; 303 т, ф; 307 в, г, д, е, ж, з; 310а; 313а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к,

				л,м; 314 а, б,в,г,д,ж,з,и; 316 ж, з,и,к,л,м; 317 в,ж,з,и; 318 а, б, в, г, д,е,ж,з,и,к,л,м,н,о,п,р,с,т; 321 а, в, г,д,е; 322 б, в, г, д,е,ж, з; и, к, л,м,н; 323 а, г, е, о,п; 328 а,б,в,и; 348 и1; 349 б,в,г,д,е,ж, и,к, л,м, н,о; 350 п,р,с;
7.	G3.1E1	South-eastern Moesian [ <i>Picea abies</i> ] forests	Монодоминанти и с преобладание на смърч гори в Родопидите (Витоша, Рила, Пирин и Родопи).	4 у; 13 ч; 19 б,д,е; 20 а,д; 21 а,б; 22 а,б,в,г, ч, ш,щ,ю,я,а1,б1,в1,г1, е1, ж1; 23 а; 25 г,д,е; 31 б,ж; 32а,б; 33 м, ч, е1, ж1, и1, к1,л1, м1,н1, о1; 38 с, д1; 39 г, н, ф 42 х1; 43 о,п, е1,ж1,з1,и1,к1,л1,м1,н1; 44 а,н, ю, щ1, в1, е1, д1; 46 в, ч; 47 а,б,ф; 48 д,е,ж,з,и, в1, г1, ж1; 49 а; 50 ю, ж, х; 51 а-в; 53 у, т, р; 54 а; 57 л; 58 и; 59 а, б,в; 60 б, г, л; 61 б, п; 62 н1,у1,щ1;63а, б,г,м1,о1,х1; 64у,в,ж;65г,и,к,л,с,у,ф,ч,к 1,м1,п1,о1; 66 ф, а1; 67 в,к1,л1,б1,в1, е1; 68 в, е,з,и,м,о,п,р; 69 в,г,м,н у,ф,х,ц,ч; 70 а,б,в,г,д, л, м,т,у,ф, ч; 71 а, в,г, д, ж; 72 б, е, з; 74 г,д; 76 а, б,в,г, к,л; 77б; 79 б,в; 80 д, л; 81 цял; 83 а,б,2,15,16; 84 у,ф,х,ц,1,6,51,52,53; 85 б,и;86а,б,в,г,д,е,ж,л,м,н,о, п,в1,г1,д1,и1,к1,л1,м1 ; 87 а,в,д,и,п,р;89з,о,п,и,51,52; 90г-п; 91 и; 92 б; 93 а,в,г; 94 а; 96 б,в; 97 б, в,г, д,е,ж,м; 98 а-ж; 99 в, е; 100 б, г, ж; 101 в,г,д,е, и, к; 102 в, д; 103 а,б,в, е, и; 104 б, в, г; 105 а, б, к, л; 106 б, е, ж, и,п,р,с,т,ш,щ; 107 в, ж; 108 м, о; 110б, в, е; 111 а, в, г, д, ; 112 а; 113 а, д;137 б, в; 168 б; 170 б; 171 г,е, ж, к; 174 к,л; 175 а,б,с,ф,д, з, и; 176 а, е, м; 177 цял; 178 б,в, н; 179 а, б; 181 г, 182 е,ж,з, к; 184 а,б,в; 186 б,в,г,д,ж,м; 187



				а,б,в, г,д,е; 188 а, б,в; 189 а, б,в; 190 г,д; 191 б,в,г, к, м; 192 а, б; 193 е, л; 194 д; 195 а,б, д; 197 в; 198 г; 199 б, 201 ж, 202 п; 204 в; 205 б,в; 207 а, б; 208 б, г; 211 а, б,в, г; 212 г, а, з; 214 а; 216 д,е, и; 217 а, д; 218 а, ж; 219 а; 220 м, о; 221 г, п; 224 а; 225 а,б, г, т; 227 р, у; 228 л; 229 в,г, и; 230 е, л, м,н; 231 а, в, г; 232 д, е, и; 234 в; 235 а, т, у; 236 а, н, и; 237 ж; 238 п; 244 г,д, ж; 245 б; 251 в, д; 252 б, 257 а, в; 258 а, б, г; 259 е; 260 а, г; 261 а,б; 274 в, л; 275 ш,щ; 277 б,г,е,ж, и, с,ф; 278 в; 280 ж,з,и,к,н; 281 г, з, п, т; 284 б, д, ц, т, м;
8.	G3.56(0)	[ <i>Pinus pallasiana</i> ] and [ <i>Pinus banatica</i> ] forests	Гори от черен бор с реликтен характер. Характерни растителни видове: черен бор ( <i>Pinus nigra ssp. pallasiana</i> ).	303 о, п, с, ц 304 а,м,п 314 к, л 315 у,х,ч,51 316а, б
9.	G4.6	Mixed [ <i>Abies</i> ] - [ <i>Picea</i> ] - [ <i>Fagus</i> ] woodland	Смесени широколистно-иглолистни гори със задължително участие на обикновен бук ( <i>Fagus sylvatica</i> ) и/или обикновена ела ( <i>Abies alba</i> ) и/или обикновен смърч ( <i>Picea abies</i> ).	120 а 121 в 122 в, д

## ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За всяка от горите, посочени в таблицата са представени някои основни характеристики и препоръчителни горскостопански практики.

### 1. G1.131 Southern [*Alnus glutinosa*] galleries /Чисти или смесени съобщества на черна елша покрай реките с характер на “галерии”/

На територията на ДГС Доспат такива съобщества са разположени по долните поречия на реките. Това са съобщества с голямо биоразнообразие, често поддържащи уникални растителни или животински видове. Те играят много важна защитна и

противоерозионна роля, като не трябва да се пренебрегва и естетическата им стойност. От друга страна те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми чрез регулация на температурата и създаване на нови местообитания.

През последните десетилетия те са обект на негативно антропогенно влияние, свързани с идеите за почистване на коритата на реките и добив на ценна дървесина. За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да се спре всякаква стопанска дейност. Необходимо е да се предприемат мерки, свързани с подобряване охраната на горите и преустановяване на сечта на елшови дървета. Въвеждане на забрани за редуциране на площите, заети от този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

## **2. G1.213(1) Riverain [*Alnus*] woods of slow rivers** Нелонгозни крайречни съобщества на *Alnus glutinosa* и *Alnus incana* в горните и средните течения на реките.

Нелонгозни крайречни съобщества на *Alnus glutinosa* и *Alnus incana* в горните и средните течения на реките.

## **3. G1.61 Medio-European acidophilous [*Fagus*] forests** /Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви/

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

## **4. G1.63 Medio-European neutrophile [*Fagus*] forests** /Мезофитни гори с преобладание на бук, разположени на неутрални или близки до неутралните почви/

Условията в тези букови гори позволяват да се прилага разнообразие от лесовъдски системи, които трябва да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието на фази на развитие. Все пак приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта на младите насаждения.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритетът при стопанисването на издънковите букови гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

## 5. G1.7C1 [*Ostrya carpinifolia*] woods /Съобщества с участието на водния габър (*Ostrya carpinifolia*)/

Тези гори са разположени на бедни и средно богати месторастения и са с относително ниска продуктивност. В състава на насажденията освен редкия вид воден габър участват и зимен дъб, елша, габър и бреза. Това са относително крехки растителни съобщества, които много добре са се приспособили към условията на месторастенето. В тази връзка всяка неосъобразена с условията на средата лесовъдска намеса може наруши равновесието в системата. В по-голямата си част те са включени в Технически проекти за борба с ерозията, което е показател и за важната им противоерозионна роля. Превръщането на тези издънкови насаждения в семенни е едно приемливо решение, което ще подобри устойчивостта и екологичната им роля. При извеждане на предвидените сечи е необходимо максимално да се запази участието на водния габър в състава на насажденията. За целта трябва да се запазят жизнени екземпляри от вида в последната фаза на възобновителната сеч, които да осигурят семенно възобновяване. Подходящи възобновителни сечи са групово-постепенна, групово-изборна и неравномерно-постепенна.

## 6. G1.913 Hercynio-Alpine [*Betula*] woods /Естествени чисти и смесени насаждения на *Betula pendula* с участието на *Fagus sylvatica*/

Това съобщество е с участие на два дървесни вида с контрастни екологични характеристики, което поставя въпроса за неговата устойчивост във времето. В голяма степен сегашното му състояние е резултат от антропогенно влияние, изразяващо се в изсичане, паша и опожаряване на коренните насаждения. Дългосрочното му съществуване е възможно на територия, която предлага разнообразие от микро-местообитания с различни характеристики. Например, склонове в които има комбинация на сравнително обезпечени с влага места и по-дълбоки почви (дерета) и части с дефицит на влага и по-неплодородна, силно каменлива почва. Подобен е случаят в ДГС Доспат, където това съобщество заема територии основно в землищата на селата Црънча и Бръщен

Динамиката на видовият състав в дългосрочен аспект ще зависи от комбинацията на микро-условия на месторастене. Участието на брезата, която е пионерен вид, ще намалява и ще се запази само в местата в които тя има конкурентно предимство – силно каменливи почви и дефицит на влага.

На територията на ДГС Доспат това съобщество, освен изключително важната си противоерозионна роля, може да се възприеме и като един вид 'източник' от които брезата се разпространява и заема съседните незалесени територии. Не трябва да се пренебрегва и естетическата му стойност.

Лесовъдските мероприятия трябва да запазват смесения характер на насажденията без обаче да влизат в противоречие с естествената им динамика, т.е. не трябва да се стремят да запазят на всяка цена брезата на местата, където тя няма конкурентно предимство.

## 7. G3.1E1 South-eastern Moesian [*Picea abies*] forests /Монодоминантни и с преобладание на смърч гори в Родопидите/

Смърчовите насаждения са изключително подходящи за прилагане на изборните форми на стопанство и сечи с дълъг възобновителен период, които да осигурят неравномерната им пространствена структура. Да се ограничи прилагането на постепенната сеч освен когато целта е постигане на разнообразие на местообитания на ниво ландшафт. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта

на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните фази в развитието на смърчовите гори.

Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

#### **8. G3.56(0) [*Pinus pallasiana*] and [*Pinus banatica*] forests** /Гори от черен бор с реликтен характер/

Препоръчително е прилагане на разнообразни лесовъдски системи, а не само постепенна сеч, каквато е досегашната практика. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните фази в развитието на черборовите гори. Разработване на противопожарни мерки. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

#### **9. G4.6 Mixed [*Abies*] - [*Picea*] - [*Fagus*] woodland** /Смесени широколистно-иглолистни гори със задължително участие на обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и/или обикновена ела (*Abies alba*) и/или обикновен смърч (*Picea abies*)/

В тези изключително продуктивни гори трябва да се прилагат лесовъдски системи, които да запазят смесеният им характер. Подходящи са изборната, групово-изборната, групово-постепенна и неравномерно-постепенната. Трябва да се ограничи максимално прилагането на постепенната сеч, защото тази лесовъдска система не води до запазване на смесения характер. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните фази в развитието на насажденията и различните дървесни видове. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3**

Тази част от управлението на ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора. За разработването и прилагането на такава програма може да се наложат консултации с експерти в областта на дендрологията, ботаниката и природозащитата. Консултации и информация могат да се получат и от съответните институции (поделенията на МОСВ и ИАГ).

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Мониторинг се провежда най-малко веднъж годишно, но е възможно и сезонно отчитане, ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.
2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние,

наличие на дегенеративни процеси, размерите, разположението и честотата, в която се срещат празни пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличие на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.
4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което да запознае всички с ограниченията във връзка с наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.
5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че горскостопанските планове / плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси консултация с експерти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на съответната екосистема(и). При установяване на необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или в защитени територии.

---

#### **ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.**

---

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП "ДГС „Доспат“" са представени гори от определението за ВКС 4. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП "ДГС „Доспат“" са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

---

#### **ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА**

---

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водоземането и 50 м под него с ширина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

Териториите на вододайната зона са разположени в землищата на гр. Доспат и селата Касъка, Чавдар и Бръщен, съобразно нуждите на населените места от вода за питейно-битови нужди.

Разпределението на санитарно – охранителни зони за питейно – битово водоснабдяване по отдели и подотдели е следното:

1 р, 25 – б, 35-ж, к; 35 - г, ж, к, л, 2, 3, 4, 5; 36 а, в; 40- г, ж, ш, щ, 4,5,6; 50- в, е, ж, з, и,м,н,п,у,х,ц,щ, ю, я, а1-1-5,51; 51 – а – ш, 1-6; 52 – а – п, 1-6; 53 – а – ц, 1-5, 51; 54 – а, н, п,- д 1, 1-4, 8-12, 51,52,53,54; 56 – а – н, п, т, у – а1, 1; 60-а-д, р-у, 1; 61-а-в1, 1; 62-о-ж2, 3,4,51; 81- с,т; 88- а, б, е – в 2, 1-27, 51, 52, 53; 90- а-п, 1-4, 51,52; 91-а – м, 1-10, 51,52,53;92- а-в; 93 –а – г; 157-к; 173-2; 175- м,н,т,у,ч;178-ф; 179-з ; 187-д – о, 3; 188-д – з, 2,3,;192 – м- р, 1,2;193 – а-з, м, н, 1-3; 206 – и, 2,3;207-а-к, 1,2; 208 – а-и, 1-4; 209- а-о, р, у, х, 1-10, 51; 210-а-д, 1-10; 211 –а-д, 1-3, 51; 229 – д – к, 1-7; 230-х, ц, 6; 261-г-л, 2-7; 262 –а – л, 1-12; 263 – а-ж, 1-11; 264 – а-е, 1-3; 320 –о; 321 –ж; **с обща площ от 1698,8 ха, от които залесена 1637, 4 ха и незалесена 61,4 ха.**

Териториите на вододайната зона в района на ДГС „Доспат“ се намират в южния крайграничен район на Западните Родопи. Обособените територии обхващат горните части на водосборите на реките „Бял Дунав“ и „Караджа дере“ (Сърнена река).

#### **ЗАПЛАХИ:**

1. Намаляване на пълнотата на насажденията под 0,5.
2. Складиране на дървесина непосредствено във водните течения.
3. Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

#### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1**

1. Горският стопанин е длъжен да се съобразява с режимите на стопанисване и опазване, съгласно Наредба 3 от 2002г. за санитарно-охранителните зони около водоемите за питейно и битово водоснабдяване.
2. Когато няма обособени санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода се използват посочените в определението за ВКС 4.1. изисквания. Да се разработят специфични мерки за стопанисване и опазване, съответстващи на изискванията на Наредба 3 от 2002г. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:
  - ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв. В случаите, когато водоизточника е каптаж или извор, поръчителна добра практика е зоната около него да се остави без лесовъдска намеса като остров на старостта;
  - ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
  - ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
  - ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
  - ✓ Забрана за използване на голи сечи;
3. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в

горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсации за пропуснатите ползи или увеличените разходи при стопанисването на тези гори.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1**

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

---

## **ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ**

---

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг) и други реки;
7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ТП ДГС "Доспат" не са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност.

### **ЗАПЛАХИ:**

1. Замърсяване с битови отпадъци.
2. Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

---

## **ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ**

---

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;
2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в

снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

За територията на ДГС „ДГС „Доспат““ са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 1 и т. 2 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

- 1. ЗГГФ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;**

#### **Насаждения с наклон над 30°**

4а; 8 ж; 14 ж; 21 д; 27 г,ж,з,и; 29 б, г; 30 б1, я, в1; 31 е,к; 33 о1; 35 в,г; 40 г; 44 а, з; 47 а, б,г; 53 и, 54 а; 66 а,б,а1; 67 б1,в1, 68 в, р; 69 ч,ш; 71 а; 72 б,е; 74 г,д,ж; 75 а, в; 80 д; 91 и; 93 а,б,в; 98 а,б,в,е; 103 з; 104 а, в, е; 105 е,ж,к; 107 в; 110 б; 111 г,д; 112 г; 113 а, б; 122 в, ж; 124 в, г, з; 128 а-д; 130 д; 132 д, о; 133 д; 134 а-е; 135 в, г; 136 в-д; 137 а,б, в, г,д; 138 к; 139 б, е; 141 а, и; 145 д; 148 ж; 150 б, к; 171 к; 176 а; 178 н,о; 179 а; 180 е, ж; 182 г; 184 в; 185 б; 186 л; 187 о; 188 д; 189 г, д; 191 ж; 192 е,ж,з; 200 з, ж; 202 и; 203 б, в; 204 в, е, ж; 207 а; 208 е; 209 л, х; 210 в; 211 г; 222 а; 225 р; 228 х, и, п; 229 з; 230 ф,ц; 241 е, ж,з; 261 а,б, к; 262 б, в, ж; 265 ж; 266 д, е; 271 е, ж; 273 а, д; 274 в; 281 и; 282 в; 284 б; 286 б; 287 б; 291 а; 292 а; 294 а, б; 295 д,е; 296 а, б; 299 б; 305 а, б; 306 а,б; 307 а, б.в; 308 а; 309 а, 310 а; 311 а, б, г; 312 а,б,в; 313 а, б,в,г; 318 а, б, г,д,е,к,л;

- 2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси:**

Съгласно обобщен Протокол от 31.01.2011, изготвен във връзка с разработването на нов лесоустройствен проект на горите в района на ДГС „Доспат“ в тази категория ГВКС се включват и следните отдели и подотдели:

- ✓ **Защитна ивица до 200 м покрай язовир „Доспат“** – отдели: 22 ц, ч, ш, ю, б1 – ч1, е1; 174 и, н, о, с обща залесена площ от 8,9 ха;
- ✓ **Нелесопригодни горски площи**, обрасли с дървесна и храстова растителност, отдели: 29-б, г; 33-о1; 42-о; б2;73-т; 106-а; 285-и;287 –а; 348-о1 с обща незалесена площ от 33,7 ха;
- ✓ **Гори и територии, обект на Технически проекти за борба с ерозията (ТПБЕ)**, отдели: 30в1; 135-цял; 136а,б; 137а; 138-цял; 139-цял; 140 а-и, 3-б; 141-цял; 142ц,ш до в1; 143 в-и,1-7; 147 а-г,л,1; 148а-в; 150 б-ж,к,м до ф, 3-12; 151в, д-р,1; 154у, 9-14,51,55; 155 ж,и-у,ю,51,52; 163 в-з,к-н,1-8; 165 – цял; с обща площ
- ✓ 1050,7 ха., от която залесена 1000,7 ха и незалесена 50,0 ха.



## **ЗАПЛАХИ:**

1. Прилагането на лесовъдски системи при които пълнотата на насаждението да се намалня под 0.5.
2. Извеждане на госкостопански мероприятия на каменливи и урвеси терени.
3. Използването на техники и технологии нарушаващи почвената покривка.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3**

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.
2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалнява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Премивждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.
4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.
5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3**

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.
2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:
  - ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
  - ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.
3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:
  - ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
  - ✓ Площна динамика на свлачището;
  - ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;Наблюденията се извършват всяка година.

---

## **ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ**

---

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

На територията на ДГС „Доспат“ са определени следните гори, които представляват бариера за разпространението на пожари: 121; 135; 147 д,ж; 148ж,и; 149з,ж; 301; 302; 303; 305; 306; 307; 308; 309; 310; 321; 322; 323; 328; 329; 348; 350; 351; 352

**ЗАПЛАХИ:** Изсичането на широколистни гори в иглолистни.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4**

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.
2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.
3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.
4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4**

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

---

## **ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ**

---

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;
2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

На територията на стопанството са идентифицирани гори, създадени за защита на инженерни съоръжения, както следва:

- ✓ Защитна ивица до 200 м покрай язовир „Доспат“ – отдели: 22 ц, ч, ш, ю, б1 – ч1, е1; 174 и, н, о, с обща залесена площ от 8,9 ха;

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5**

В горите за защита на инженерни съоръжения се препоръчва отгледните сечи да се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, при което да не се намаляват съществено защитните функции. Това изисква прилагане на сечи с дълъг възобновителен период.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5**

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

---

## **ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ).**

---

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето е оценена потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните хора получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Недървесни продукти – гъби, лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

### **1. Ползване на дървесина**

Годишното ползване на дървата за огрев по ГСП е 45030 м3.

Продажбите от промишления дърводобив на дървата за огрев за последните 3/три/ години е 7891 м3.

### **2. Пашуване**

Списък на горските територии забранени за паша на територията на ТП”ДГС Доспат”

#### **Землище гр. Доспат**

1 ; 2 ; 3 ; 4 ; 5 ; 6 ; 7 ; 8 ; 9 ; 10 ; 11 ; 12 ; 13 ; 14 ; 15 ; 16 ; 17 ; 18 ; 19 ; 20 ; 167 ; 168 ; 169 ; 170 ; 171 ; ; 172 ; 173 ; 175 ; 176 ; 177 ; 178 ; 179 ; 180 ; 181 ; 182 ; 183 ; 184 ; 185 ; 186 ; 187 ; 188 ; 189 ; 190 ; 191 ; 192 ; 193 ; 194 ; 195 ; 196 ; 197 ; 198 **с обща площ 2713.7 ха**

#### **Землище с. Барутин**

28 ; 29 ; 130 ; 131 ; 132 ; 142 ; 143 ; 144 ; 145 ; 146 ; 153 ; 163 ; 164 ; 166 ; 169 **с обща площ 523.4 ха**

#### **с. Барутин**

70; а до с; 71; а,д,ж,з,и; 72; б,е,з; 73; г,н,т; 74; и; 96; а,б,в,г,е,ж,з,о,п; 97; б,г,л,м,н; 98; а,б,в,г,е,ж,з,1,3,4; 99; в,е; 100; а,б,г,ж; 101; а до з, к, 1,2,3,4,5; 102; целия; 103; целия; 104; б,в,г,д,ж; 105; а,б,к; 106; а,б,п,р,с,т,ш,щ; 107; в,ж,к,н; 108; а,в,к,л,м,н,п; 109; а,б,в,е,ж,1,2; 110; целия; 111; б,в,г,д; 113; а,б,в; 114; а,г; 115; а,и,л,м; 116; а до з, п,р,1,2,3,4,5,6; 117; а до з; 118; а,б,г,д,е,ж,з; 119; а,б,г,д,е,ж,з; 121; а,б,в,г,з; 122; а,б,в,г,д,е; 123; а,в,1,2,3,4; 124; в,г,д,е,ж; 125; а,б,в, ж; 126; а,б,в,г,1; 127; а,б,в,г,е; 128; а,б,в,д,ж; 129; а,в **с обща площ: 1433.4**

### **С. Бръщен**

305; целия 306; целия 309; целия 311; целия; 314; ж,до к,с; 316; г,д,ж, до м; 317; е до и, л, о; 318; целия; 319; р,с,т, 1 до 13; 320; а,б; 321; в,д,м; 323; а; 324; б,г,д,е,з, до р; 325; а,б,в,г; 326; г,д,ж ; 327; а,в,г,д; 328; д; 329 до 352 **с обща площ: 1810.4**

### **Землище с. Каська**

26; а,б,в,г,ж,з,и,к; ; 30; б,в,г,д; 31; и,к,л,м,н,о,п,р,с,т; ; 32; а, **с обща площ 122.1 ха**

### **с. Каська**

33; т,к1,л1,н1 34; г,ж 35; б,в,г,е,ж,з,2,3,4,5,6 36; г,д,е,ж,з,и,к,с,ф,х,ц,ч,ш,щ,2 38; с,ф 40; а,д,е,ж,ш,г1,1,2,3 65; ц,ч,ш,ю,ь,л 67; д,о 68; е,и,р,г2 69; в,о,п,р,с,т,х,ц,ч 200; г,к,м,н,о,п,с,1 228; б,д,ж,к,м,н,о,п,р,у,ф,х,ч 229; е,ж,3,6 236 до 267, **с обща площ: 1948.6 ха**

### **Землище с. Любча**

172; а ; 146 в; 51; а,г до р ; 152 д; 153; д ; 154; а ; 155; б,ж,и,к,л,м,н,о,п,р,с,т,у,ф ; 157; а,б,в,д ; 158; в ; 159; б,д,е ; 160; а,б,в,г ; 162; а,д,ж,з,и, **с обща площ 236.3ха**

### **Землище гр. Доспат**

199; 200; 201; 202;203;204;205; 206; 207 а,б,г, до к, 1;208 а,б,в,д,е,ж,з,и,1,2; 209 ж,з,и,л,р,т,у,ф,х; 210 а,в,г,д; 211 б,г; 212; 213;214;215; 216; 217;218;219;220;221;222;223; 224; 225; 226; 227; 228 а,в,г,е; 229 а,г,к; 230; 231 ; 232; 233; 234; 235, **с обща площ: 2005.7 ха**

### **Землище с. Змеица**

38; ж,з,и,л,р,т,у,ф,х; 41; в,г,д,е,ж,з,к,л,с,т,у,а1,в1,п1; 42; п,с,х,а2; 43; ж,и,п,ш; 44; г,д,з,ч,ю,ь,1,в1,д1,е1; 45; а,б,ж,з,м,с,1,3; 46; з,и,к,л,2; 47; б,г,т,х,д1,3; 48; в,1,4; 49; б,г,т,х,д,1,3; 50; з,и,м,п,х,ю; 51; а,б,е,о,с,у,ф,х,б; 52; и,к,л,м,н,о,п,р,с,т; 62; а,г,з; 63; б,г,ж,з,л,ф,х,1; 64; ж,у; 65; б,а1,п1,у1,7; 66; и,м,н,о; 272; а,и,к; 273; д,2; 274; л; 275; м,х,ш; 276; з,к,м; 277; л,с,ф; 278; а,г,з,к,4; 279; и,л,с; 280; е,ж,о,п; 281; д,з,м,п; 282; б,в; 284; б,д,ж,и,к,р,с,т,ш,д1,л1,м1,н1; 208; г; 210; б,1,2,7; 211; б,д,2, **с обща площ 637.0 ха**

### **Землище с. Чавдар**

50; а,б,в,е,ж,л,3; 51; ц,ч,ш; 52; а,б,в,г,з,1,2; 53; а да у 3,4; 54; а,б,в,г,е,и,м,н,р,а1,в1,д1,2,5,9; 56; а,б,в,г,д,л,н,т,ц,а1,1; 57; м,с,ц,е1,з1; 59; а,б,в,з,и,л,м,т,х,ц,щ,а1,д1; 60; а,г,д,м,р; 61; а,б,д,е,з,к,н,п,р,т,ч,я,а1,б1,1; 62;

м,о,р,т,х,ц,ч,ш,щ,ю,я,а1,б1 ; г1,д1,е1,м1,н1,о1,п1,р1,т1 ; у1,щ1,ю1,я1,а2,б2,ж2,4, с **обща площ: 460.7 ха**

#### **Землище с. Црънча**

285; а,м; 289; а,б; 290; а; 291; а,в; 295; б; 297; а,в,г,д,е; 298; а,в; 299; а,б, с **обща площ: 112.5 ха**

#### **Землище с. Чавдар**

75; а,б; 76 до 79; 80; а,ж,з,и,к,л; 81; б,г,ж, до у; 82; з,и; 84; д до м,о; 85; а,б,ж,до т; 1 до 4; 86 до 95, с **обща площ: 940.6 ха**

### **3. Ползване на билки, гъби и други странични ползвания**

В ДГС "Доспат" се предвижда годишен добив от 4,0 тона билки, 4 тона горски плодове и 50,0 тона гъби.

За последните 3 години са издали разрешителни:

- ✓ Плодове – хвойна синя – 7 тона
- ✓ Диворстящи гъби – 22 броя разрешителни
- ✓ Цвят бъз – 6 тона
- ✓ Цвят детелина – 7 тона

#### **Ловостопанска дейност**

Видовете дивеч, който се среща на територията на ТП"ДГС-Доспат" са: дива свиня, мечка, глухар, заек, планински кеклик, яребица, вълк, лисица, дива котка, бялка, язовец, черен пор, скитащи кучета, скитащи котки, сврака, сива врана, посевна врана. На територията на стопанството има 7 /седем/ дружинки, както следва:

ЛРД „Доспат” – 8146.6 ha  
ЛРД „Барутин”- 3211.80 ha  
ЛРД „Змеица”- 3335.30 ha  
ЛРД „Любча” – 2048.20 ha  
ЛРД „Бръщен”- 2367.5 ha  
ЛРД „Црънча” – 1166.6 ha  
ЛРД „Чавдар” – 2348 ha

#### **ЗАПЛАХИ:**

1. Браконьерство.
2. Замърсяване с битови отпадъци или химически вещества.
3. Изкореняване и повреда на индивидите.

### **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5**

Общи препоръки за управлението на горите в ДГС с цел съхраняване на социалната им значимост:

- Изготвя се оценка на социалното въздействие на управлението на горите при което са идентифицирани засегнатите групи, проведени са консултации с техни представители, идентифицирани са основните въздействия на горскостопанските дейности върху тези групи и са разработени и консултирани мерки за намаляване на идентифицираните негативни въздействия. Предписаните мерки се вземат предвид при горскостопанското планиране и вземането на управленски решения.
- Ръководството на ДГС осъществява ежегодни срещи с представителите на засегнатите групи. Жителите на местните общности трябва да имат възможност да обсъждат всички притеснения, свързани с горскостопанските дейности в социален и екологичен аспект, с директора на ДГС през приемните му дни.
- Поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев и битови нужди, този елемент и в бъдеще ще бъде ключов по отношение определяне на отношението на местните хора и общински администрации към управлението на горите в стопанството. Ръководството на горското стопанство трябва да предвижда необходимите количества дърва за добив, без обаче да бъде превишано предвиденото в горскостопанския план годишно ползване;
- Да се ползват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в земите от горския фонд;
- Да не се извършват голи сечи и подмяна на естествената горска растителност;
- Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;
- Да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в горскостопанския план.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5**

Общи препоръки за мониторинг на управлението на горите с цел съхраняване на социалната им значимост:

- Периодично да се извършва консултация с местната власт и населението за проверка социалната значимост на ресурсите на територията на стопанството съгласно определението за ВКС 5;
- Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанския план, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите, свързани с ВКС 5.

---

## **ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.**

---

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

**Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:**

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от *Приложение 7*;
2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън *Приложение 7* (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;
3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;
4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;
5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.
6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

На територията на ТП ДГС "Доспат" са идентифицирани забележителности, както следва:

Забележителности – римски мост отдели – 296, 313;

Плоча на Вергил Ваклинов – 296, 313;

Пукнат камък – 339;

Еко пътеки – Калия 230, Доспат – Чала – 27, 31, 63, 50, 45, Чуката – Доспат Барутин – 29 – 31, Екопътека – Подчилена барчина – 15 отдел, Екопътека „Язовир Доспат” – 22 щ.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6**

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

## **ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6**

Веднъж на 2 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на стопанството.



Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.